

Runollinen näkökulma valosuunnitteluun

KRISTIAN PALMU



VALOSUUNNITTELUN MAISTERIOHJELMA

VALOSUUNNITTELUN MAISTERIOHJELMA

Runollinen näkökulma valosuunnitteluun

KRISTIAN PALMU

TIIVISTELMÄ

Päiväys: 25.04.2017

TEKIJÄ Kristian Palmu	KOULUTUS- TAI MAISTERIOHJELMA Valosuunnittelun maisteriohjelma		
KIRJALLISEN OSION / TUTKIELMAN NIMI Runollinen näkökulma valosuunnitteluun	KIRJALLISEN TYÖN SIVUMÄÄRÄ (SIS. LIITTEET) 78 s.		
TAITEELLISEN / TAITEELLIS-PEDAGOGISEN TYÖN NIMI MASS THING. Työryhmä: Krista Arppo, Miki Brunou, Johanna Karlberg, Karoliina Kauhanen, Heli Keskkiallio, Meeri Mäkinen, Kristian Palmu, Laura Valkama, Bea Tornberg, Elisa Tuovila. Ensi-ilta 3.2.2015, Mediakeskus Lume, Studionäyttämö Taiteellinen osio on suoritettu TeaKissa <input checked="" type="checkbox"/> Taiteellinen osio on suoritettu muualla (tekijänoikeuksista on sovittu) <input type="checkbox"/>			
Kirjallisen osion/tutkielman saa julkaista avoimessa tietoverkossa. Lupa on ajallisesti rajoittamaton.	Kyllä <input checked="" type="checkbox"/> Ei <input type="checkbox"/>	Opinnäytteen tiivistelmän saa julkaista avoimessa tietoverkossa. Lupa on ajallisesti rajoittamaton.	Kyllä <input checked="" type="checkbox"/> Ei <input type="checkbox"/>
<p>Käsittelen opinnäytetyöni kirjallisessa osiossa omaa näkökulmaani valosuunnitteluun. Näkökulmani pohjautuu runolliseen ilmaisuun. Esitän, millaiseksi valosuunnittelijan työ on minulle runollisuuden valossa muodostunut.</p> <p>Avaan aluksi henkilökohtaista historiaani suhteessa kieleen ja siihen liittyvään omakohtaiseen problematiikkaan, joka pohjustaa tarpeeni ilmaista itseäni runollisesti valosuunnittelun kautta.</p> <p>Ensimmäisessä luvussa pohjustan väitteet runollisen valollisen ilmaisun mahdollisuuksista ja siihen liittyvistä haasteista avaamalla omaa arvomaailmaani. Avaan kaipuuni henkilökohtaiseen hyvinvoinnin ja onnellisuuden tunteeseen.</p> <p>Käsittelen haaveilua ja kuvittelua voimavarana ja lähteenä, josta runollinen ilmaisuni ammentaa.</p> <p>Sukellan syväälle itseäni yrittäen tuoda pintaan sieltä löytyvän runokuvan itselleni ja lukijalle tutkittavaksi. Palaan pintaan puhumalla laajemmin runollisen havainnoinnin merkityksestä ja mahdollisuudesta tässä maailmassa.</p> <p>Puhun maailmassa olemisen runollisuudesta peilaamalla ajatuksiani lyhyesti filosofi Martin Heideggerin käsitykseen runollisesta olemisesta. Avattuani maailmankatsomustani esitän millä tavalla hahmotan runollisen uneksinnan itselleni luontevana ja ohjenuorana ja metodina valollisessa ilmaisussani. Käsittelen myös metodin potentiaalista yhdenmukaisuutta suhteessa kokijaan pohtimalla kokijan oman havainnointikyvyn autonomisuutta.</p> <p>Toisessa luvussa avaen opinnäytteeni taiteellisen osion, tanssiteos MASS THING -teoksen syntyprosessia. Esittelen työskentelyäni ryhmässä prosessilähtöisessä produktiossa ja valo- ja videosuunnitelmani hidasta syntyä pala kerrallaan. Pyrin samalla antamaan konkreettisia esimerkkejä ensimmäisessä luvussa käsittelemälleni runolliseen ilmaisuun tähtäävälle työskentelymetodille. Avaan teoksen erilaisten valollisten elementtien syntyä pohtimalla niiden arvo- ja kokemusmaailmaani pohjautuvia alkuperiä.</p> <p>Luvun päätteeksi esitän teoksen kokonaisdramaturgiaa kommentoimalla koreografin kohtausesitystä omilla, valo- ja videosuunnitelmani kokonaisuutta avaavilla mietteillä.</p> <p>Avaan lopuksi työryhmän suunnitelmaa viedä MASS THING -teosta uuteen suuntaan ja pohdin runollisen ilmaisuni ajatuspohjan toteutusta MASS THING -teoksen parissa ja pyrkimystäni syventyä kyseiseen ajatteluun.</p> <p>Liitteissä avaen MASS THING -teoksen valosuunnitelmaa tekniseltä kantilta valokartan muodossa.</p>			
ASIASANAT Tanssi, teatteri, ryhmätyö, valosuunnittelu, runollisuus, ilmaisu, kuvittelu, haaveilu, poiesis			

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	9
RUNOLLINEN ILMAISU	17
<i>Henkilökohtainen hyvinvointi ilmaisun perustana</i>	17
<i>Runokuvan synnytyt</i>	19
<i>Olemisen runollisuus</i>	20
<i>Runollinen valosuunnittelu</i>	24
<i>Tuottelias kaoottinen mieli</i>	30

TAITEELLINEN OPINNÄYTE: MASS THING	33
<i>Haaveilun näyttämöllistäminen</i>	37
<i>Sävyskaala</i>	43
<i>Romantiikan ajaton fiktio</i>	44
<i>Epäonnistunut Rothko-homage</i>	46
<i>Assosiativiset rummuniskut</i>	49
<i>Päälle vierivät värit</i>	53
<i>Esityksen kokonaiskompositio</i>	55

JÄLKISANAT	66
KIITOKSET	68
LÄHDELUETTELO	69
LIITTEET	71
<i>Valokartta</i>	71
<i>Esitystiedot</i>	72
<i>Suunnittelemani käsiohjelma</i>	74
<i>Suunnittelemani juliste</i>	75
<i>Kuvalähteet</i>	76
CV	77

JOHDANTO

Tämä on opinnäytetyöni kirjallinen osio. Se liittyy taiteelliseen opinnäytteeseen, tanssiteokseen MASS THING, johon suunnittelin valot ja videot. Teos sai ensi-iltansa helmikuussa 2016.

Olin ennen taiteellisen työskentelyn aloitusta määritellyt taiteelliselle työlleni yliopistosysteemin mukaisen suunnitelman. Työskentelyn aloitettua poikkesin jo varhaisessa vaiheessa alkuperäisestä suunnitelmastani ja etenin työskentelyn tuomien impulssien ja yhteisten keskusteluiden varassa. En enää ajatellut tämän kirjallisen osion työstöä. Teoksesta tuli mikä tuli ja oli pikkuhiljaa lähestyttävä kirjoitustyötä. Koko kevään ja kesän ajan pohdin, mitä tulikaan tehtyä teoksen prosessin aikana. Mitä minä oikein ajattelin? Mikä inspiroi minua? Osaanko kiteyttää ajattelua jokinlaisen terminologian ympärille? Mistä osaan kirjoittaa, mistä haluan kirjoittaa? Mistä tiedän tarpeeksi? Mihin jaksaisin perehtyä, ja eikös tämä opinnäyte kerro lopulta minun ajattelustani, eihän minun siinä tapauksessa tarvitse välittää siitä mitä muut ajattelevat!

Syntyi lista, jota päivittelin pitkin pitkänpitkää pohdintaprosessia. Siitä käy ilmi hajamielisen prosessointi, myös impulssien kirjo ja jonkinlainen tuska. Se näyttää, millä tavalla ajattelin. Lukijalle saattaa avautua kaikki tämän sotkuisen ukkosmyrskyn jälkeinen teksti hieman kirkkaammassa valossa. Kyse on eräänlaisesta koosteesta, joka esittää noin puolen vuoden ajatusvirtaa. Alla oleva lista edessäni päätin rajata kertyneitä ajatuksiani alleviivaamalla kaiken, mikä tuntui olennaiselta sillä hetkellä. Mieli elää ja muuttuu jatkuvasti, joten rajaaminen tuntui loogiselta metodilta edetä. Voisin pysäyttää ajattelun ja reflektoida aiempia ajatuksia kaikessa rauhassa. Ja lopulta tietäisin, mistä lähdän kirjoittamaan.

Alleviivatut kohdat ovat tässä merkitty keltaisella pohjavärillä.

valosuunnittelu

eleganssi, elegance, ranskalaista,

muoti, fashion, in fashion, muodissa

ajan hermo, zeitgeist

tyylisyys

henkilökohtaisuus, henkilökohtainen kehitys, päämäärä ihmisenä?
ideaali

oman arvon tunne/ kun ei välttämättä jaksa

taidepopestetiikka

toisin ajateltu

viittauksia videoihin, poppiin, muodin estetiikkaan ja youtubeen
mua taitaa kiinnostaa ihan kaikki muu kuin alan sisäiset pohdinnat

talking about light is like dancing to architecture

suunnittelijuus tekijyys jne jne paskat termit

olen taiteilija, sovellan taidettani muiden taiteilijoiden taiteiden
kanssa isommaksi taiteeksi

hiton hierarkia

genreajattelu (mistä tää lähti?)

hyvä varmaan keskittyä siihen, mitä yritin saavuttaa mass
thingissa, eikä yleisesti. enhän minä tiedä mitään

väri vaihtojen nopeus

ajallisuuden problematiikka/terapia

helpotus

kärsimättömyys

levottomuus

plastisiteetti näyttämöllä

kauneus iholla ja näyttämöllä

aistit

kunstilliteratur? mitä voisinkin lukea? dondis, tarkovski, valon
estetiikka, mikä on mun estetiikka

"häiritsevää high art" - kirsi monni ensi-illassa

esityksen estetiikka kehityksessä päähänpistojen kautta. pieniä ja isoja
oivalluksia. trial n' error kohti viimeisteltyä hi-art

ei jaksa miettiä liikaa

heittimet piiloon, helvettiin kaikki tekniikka

etuvalo on cool

wim wenders paris texas taivas

assosiaatioiden jälkipurku. mistä sain ideani? onko ne kokonaan minun? **onko tämäkin vain kierrätystä**
 haluan luoda jotain uutta! olen kyllästynyt kaikkeen näkemääni
 giffit inspiroi
 internet ylipäänsä

halu luoda uutta,
 luoda trendi
 toisenlainen estetiikka
 kaikenmaailman **fenomenologit**
 devising=
 device=laite?

en pidä laitteista

asetä kysymys, kehitä teoria? vastaa teoriaan ja keskustele siitä.

kenen kanssa? ei mua kiinnosta toisten työskentelytapa. mutta ehkä jälki ja ajatus sen takana...

tarinat

egoistinen estetiikka, vähän irrallaan, kuitenkin niin eheä

TUTKI äläkä puhu jotain omia!

VÄLTÄ KAIKKEA MITÄ OLET JO NÄHNYT

VÄLTÄ KAIKKEA MITÄ OLET JO TEHNYT

ÄLÄ TEE MITÄÄN MITÄ OLET JO NÄHNYT

ÄLÄ TEE MITÄÄN

ÄLÄ NÄE MITÄÄN

ÄLÄ ÄLÄ

työskentelytapa ei ole väärä, mulla on oma työskentelytapa

ei tarvitse visualisointisoftaa, jos on työryhmän luottamus ja maaniset silmät

huijarisyndrooma – funtsi asiaa

mistä revin mun ideat

En ollut varma, auttoiko minua tämä alleviivaaminen sittenkään ihan kauheasti. Yksi asia kyllä tuli selväksi: tartun jatkuvasti kaikenlaisiin impulsseihin. Elän omissa maailmoissani, ajatukseni ovat sekavat ja niin

sanotusti joka paikassa. Olin myös onnistunut assosioimaan omaa työtäni monenlaiseen suuntaan. Olin löytänyt syvemmälle tutkailulle periksi antavia aiheita. Eleganssi valosuunnittelussa? Ah. Myös ajallisuuden problematiikka herätti kiinnostavia ajatuksia. Osaamattomuuden tunnettakin tuli puitua kesän aikana. Olin miettinyt paljon sitä mitä en osaa ja mikä ei kiinnosta.

Olin pohtinut oikeaa, ammattimaista työskentelytapaa. Miten ajattelee *tekijä?* seminaareissa ja kursseilla moni kollega puhuu suvereenisti *tekijyydestä*. En pidä kyseisestä sanasta, sillä se muistuttaa minua käsityöläisyydestä, *praksiksesta*. Ei käsityöläisyydessä ole mitään vikaa, mutta valolliseen ilmaisuun keskittyvänä taiteilijana koen tekeväni fyysisesti loppujen lopuksi melko vähän. Tärkein on ajatus kaiken takana. Se vie kaikista eniten aikaa. Synnytän uutta ajattelemalla. Ja minähän ajattelen koko ajan! Olenko siis ajattelija? Missä innovaatiot! Häh! Korkealentoista pohdintaa. Mutta olenko siis väärällä alalla? Ajattelenko valosuunnittelua väärältä kantilta?

Jossain, varmaan Kustavin kallioilla merta katsellessa, minäkuvani astui ison askeleen kohti optimistisempää asennetta. Työskentelytapani ei voi olla väärä. Olen nimittäin nauttinut siitä mitä opiskelen ja olen onnistunut melko hyvällä menestyksellä alan työkuvioissa. Refleктоivassa ja haaveilevassa työtavassani ei siis taida olla mitään vikaa. Taiteellinen työskentelyni näyttäytyy pohjautuvan tähän eksessiiviseen reflektointiin ja siihen pohjautuvaan haaveiluun – ajelehtimiseen, tarkkailuun, kuvitteluun. Kutsun tätä runolliseksi uneksimiseksi. Väitän, että tämä runollinen uneksiminen on ollut lähtökohta kaikelle, mitä olen lähestynyt niin sanotulla luovalla otteella.

Miellän itseni tämän vuoksi runoilijaksi. Mitä, valosuunnittelijako runoilija? Uskon, että lukija kaipaa hyvää perustelua tällaiselle heitolle. Asia on kuitenkin melko yksinkertainen: kuten sanoin, koen luovan ulosantini pohjautuvan haaveiluun ja havaintoihini. Reflektoin näitä asioita loputtomiin. Elän hetkessä ja samanaikaisesti itsessäni. Kaikki näkemäni ja kokemani vaikuttavat olemiseeni, ja olemiseni on vuorovaikutuksessa ympäristööni. Hyödynnän olemistani taiteen tekemisessä. Haaveilu ja kuvittelu ovat intohimojani. Se on myös keino, jolla pyrin käsittelemään arkea ja tunteitani ja sietämään nykyistä maailman menoa.

Runouden tuottaminen on minulle tapa, jolla voin niputtaa paikoin naiivit haaveeni, muistot ja vaikkapa pelkoni yhteen ja hahmottaa kokonaisuutta. Voin ilmaista runoudella syvintä itseäni. Julki tuotu runoni saattaa herättää

jotain syviä tuntemuksia lukijassa. Sisimmiltämme olemme kaikki lopulta melko samankaltaisia, joten jonkinlaista resonointipintaa pitäisi kyllä löytyä.

En ole ryhtynyt sellaiseksi runoilijaksi, miten runoilijaa perinteisesti nähdään. Toki kirjoitan runoja, mutta lähinnä vain itselleni. Joskus olen lukenut näitä runoja ääneen, mutta lähinnä ystäville, ja välillä olen sosiaalisessa mediassa julkaissut jotain, mitä voidaan hyvällä tahdolla kutsua runoksi.

Kielellis-runollisella ilmaisullani on pohjimmillaan, ironista kyllä, kielellinen este. Avaan asiaa hieman kertomalla taustastani:

Saksassa suomalaiseen perheeseen syntyneenä opin vanhempieni kautta puhumaan suomea ja hieman myöhemmin – ystävien, arkielämän ja koulunkäynnin kautta – saksaa. Koulussa opin englantia ja hieman ranskaa.

Ulosantini saksan kielellä olisi Saksassa aikoinaan antanut edellytykset mille tahansa urapolulle. Olisin ehkä opiskellut kirjallisuutta. Kuva- ja installaatiotaide kiinnostivat toisaalta hieman enemmän kuin kirjallisuus, mutta en kokenut sen asettavan rajoja kirjalliselle ilmaisulleni, päinvastoin.

Lukion jälkeen oli kuitenkin suoritettava siviilipalvelus ja se oli tapahtuva Suomessa, olenhan Suomen kansalainen. Se oli minusta upeaa, sillä halusin parantaa suomen kielen tasoani. Halusin varmaan tutustua myös omiin juuriin, tai muuten vaan vaihtaa maisemaa. Saksalainen elämä pienessä kylässä Frankfurtin kupeessa kyllästytti. Elämä Helsingissä alkoi pian maistua ja päätin lopulta jäädä asumaan Suomeen ja keksiä itselleni mielekästä tekemistä. Opiskelu kiinnosti. Tiesin, että kielitaitoni asettaisi minulle mittavia haasteita miltei kaikissa suomalaisissa akateemisissa oppilaitoksissa. Germaaninen filologia ja muut saksan kieleen liittyvät alat olivat luonnollisesti poissuljettuja. En näe mitään pointtia opiskella saksan kieltä muualla kuin Saksassa.

Sitä paitsi huomasin, että kun suomen kieleni vahvistuessa saksan kieleni heikkeni. Voin sanoa, että tuntuu aika ikävältä, kun ei hallitse enää mitään kieltä täydellisesti. Tuntuu siltä, että persoonallisuuteni muuttuu, kun joudun hakemaan sanoja, muuttaa lauserakennetta, aloittaa lauseen alusta, tai keksiä uusia sanoja vanhojen tilalle. Aksenttikin muuttui. Suomen kielessä saksalainen aksentti, saksan kielessä suomalainen aksentti. Englannin kielen kanssa kävi niin, että nykyään puhun sitä hieman suomalaisittain ääntäen.

Yhtä kaaosta kaikki. Tämän takia kieliin liittyvät opinnot eivät ehkä erityisemmin kiinnostaneet. En jaksanut kohdata tätä omaa vajavaisuutta, johon en oikein osannut vaikuttaa.

Taide- ja muotoilualat kiinnostivat tietenkin eniten. Koin näillä aloilla kohtaavan kaikista vähiten kielellisiä komplikaatioita. Halusin keskittyä olennaiseen. Kielelliset haasteet pysyköön loitolla! Valokuvaus, graafinen suunnittelu, jopa sisustussuunnittelu kiinnostivat. Koin omaavani ihan hyvät lähtökohdat, sillä harrastin valokuvausta ja suunnittelin esimerkiksi julisteita ja t-paita -printtejä. Sisustussuunnittelu kiinnosti lähinnä siksi, että pidin sisätilaa siellä oleilevan henkilön mielen jatkeena. Tila vaikuttaa olemiseen. No, pääsykokeet eivät menneet ihan nappiin. Sitten huomioni kiinnittyi valosuunnittelun koulutusohjelmaan. Ystäväni oli hakenut tänne aiemmin, mutta ei saanut kutsua pääsykokeisiin. Hän oli kuitenkin sitä mieltä, että se voisi kiinnostaa minua. *Kyllä*, ajattelin. Valo, sehän on maailman kiinnostavin asia, olematta edes fyysinen asia. Valo kertoo ajasta ja värittää hetkiä elämässä ikimuistoisiksi, merkaten ne tunne-elämän aikajanalle. En osannut käsittää valon loputonta merkitystä kaikkeen enkä osannut käsitellä valoa, immateriaalisena asiana. Se kiehtoi minua. Mitä tämä valosuunnittelu on? Oppisin ehkä ymmärtämään ja hallitsemaan valoa. Päätin hakea valosuunnittelun koulutusohjelmaan. Tiesin täten samalla hakevani Teatterikorkeakouluun – tietämättä teatterista mitään. Mitäköhän siitä pitäisi ajatella? En ajatellut mitään. Tiesin, että mahdollisuus päästä opiskelemaan kyseiseen kouluun ei ole helppoa. Ehkä tämä on hukkaan heitettyä aikaa, muistan ajattelleeni.

Toisin kävi, pääsin kouluun. Sinä vuonna olisin päässyt opiskelemaan myös sisustussuunnittelua, vaikka jätin pääsykokeet kesken kuultuani valosuunnittelun pääsykokeiden tulokset. Valinta oli tehty.

Koin ehkä pienen järkytyksen löytäessäni itseni maalaustelineen sijaan himmenninkaapin edestä. Tajusin opintojen vievän minut myös melko tekniselle alueelle. Pääsykokeet sisälsivät vielä Marguerite Duras'ta, piirtämistä, askartelemista ja maalaamista. Piti hetken sulatella faktoja, kunnes osasin todeta, että hei, tässäpä jotain aidosti uutta ajateltavaa. Näitä laitteita ja raskaita valonheittäjiä pitäisi nyt sitten opetella käyttämään. Opin katsomaan asiaa musiikin opiskelijan silmin. Jos haluan oppia soittamaan omia sävellyksiä, on minun ensin opeteltava soittamaan tätä valitsemaani soitinta.

Siinä seisoin vuonna 2011, suu auki, vailla työkaluja, kynää tai soitinta, nuori runoilija, 22-vuotias, joka puhuu välillä vähän hassusti.

Se siitä historiasta. Ajattelen nyt jälkeenpäin pyrkimykseni olleen koko tämän ajan löytää oikea kieli ja ympäristö runolliselle ilmaisulleni.

Nyt kun olen pitänyt itseni kuuden vuoden ajan kiireisenä ja innostuneena sekä opinnoiden että alan töiden parissa, koen löytäneeni nämä asiat valosta ja esitystaiteesta.

Henkinen iltapäivälehteni tiivistää tarinani otsikolla *Runoilija ryhtyi valosuunnittelijaksi – kielitaito ei riittänyt!* Otsikko herättää kysymyksiä. Osaako tuollainen herkkä jätkä nyt sitten ilmaista itseään joillain valoilla? Eli: miten olla runoilija valosuunnittelun kentällä?

Opinnäytteeni käsittelee tätä identiteetin kysymystä.

Aluksi avaan yleistä ajatteluaani ja arvomaailmaani hieman laajemmin. Väitän, että henkilökohtaisilla mieltymyksillä on iso painoarvo runollisessa ilmaisussa. Tämän jälkeen käsittelen runollista ajatusmallia yleisesti. Avaan tämän kautta löytämäni metodiikkaa, runollisen uneksimisen, jonka koen olevan luovan ulosantini perusta. Tämä pohjustaa osuuden, jossa pohdin kyseisen metodin käytäntöönpanoa valosuunnittelijan työssä. Miten tulkintani maailmasta ja olemisesta vaikuttavat taiteelliseen ulosantiini ja missä piilevät runollisen ilmaisun mahdollisuudet valosuunnittelussa? Pohdin lopuksi, miten tämä runollinen ilmaisu välittyy kokijalle, vai välittykö se ollenkaan?

Rajaan aiheittani hyvin vahvasti henkilökohtaiseen kokemusmaailmaani ja oman ilmaisuni kontekstiin. En ole pahemmin tutustunut fenomenologiseen filosofiaan. Myös psykologian tuntemus on melko pinnallinen.

Tiedostan aiheen käsittelyn jäävän opinnäytteeni puitteissa täten melkoiseksi pintaraapaisuksi. Toisaalta raapaisu menee samalla melko syvälle sydämeeni, ja toivon tämän palvelevan itseni lisäksi myös tämän opinnäytteen lukijaa.

Toisessa luvussa avaan taiteellisen opinnäytteeni, MASS THING – tanssiteoksen luovaa prosessia. Tekstin luonne sijoittuu esseeseen ja raportin välimaastoon. Käsittelen siinä ajatuksiani ja motiiveja ennen ja kesken

prosessia ja mitä ajatuksia teos herätti esityskauden aikana. Karkaan ajoittain ajatustenkulkuani, tunteitani ja tunnetilojani kuvittaville sivupoluille. Uskon tekoprosessin avaamisen ensimmäisessä luvussa antavan esimerkin käsittelemälleni metodille. On kuitenkin otettava huomioon ajattelumallini luonne: sitä ei voi pitää tiettyyn lopputulokseen tähtäävänä yleispätevänä metodina. Lopulta on kyseessä vain jonkinlainen henkinen ohjenuora itselleni.

RUNOLLINEN ILMAISU

Käsittelen tässä ensimmäisessä luvussa runollista ilmaisua ja henkilökohtaista tarvettani tämän tapaiselle ilmaisulle.

Aluksi pohdin taustaa, josta tämä impulssi ja tarve ilmaisulle syntyy.

Käsittelen tätä impulssin syntyä lähinnä omakohtaisen näkemykseni ja ajattelun valossa. Jatkan pohtimalla maailmassa olemista *runollisena olemisena* viitaten filosofi Martin Heideggerin ajatteluun

Lopuksi avaan tämän kokemuksellisen olemisen myötä syntyvien kokemusten ja haaveiden käyttöpotentiaalia luovassa työssäni.

Henkilökohtainen hyvinvointi ilmaisun perustana

Avaan seuraavassa motiivini taiteelliselle ilmaisulleni. Maailman poliittinen ja henkinen tila vaikuttaa minuun vahvasti. Pysin ymmärtämään minua ympäröiviä asioita, mikä ei ole aina helppoa. Tämä johtaa havaintoon siitä, että en voi antaa tilaa masennukselle, vaan pitää huolta itsestäni. Silloin uppoudun itseeni.

Meno tällä planeetalla vaikuttaa tekemisiini. Se on fakta, jota en voi sivuttaa tai olla mainitsematta. Yritys ymmärtää maailman menoa ottaa koviin. Se vie voimia kaikelta muulta. Minusta tuntuu näinä päivinä hankalalta olla olematta surumielinen.

Elämä tämän kaaoksen ja epäoikeudenmukaisuuden keskellä lannistaa.

Ennen puhuin ystäväni kanssa ihan eri asioista kuin nyt. Maailma tuntui pienemmältä ja paremmalta. Puhuimme taiteista, ihmissuhteistamme, siitä mistä pidämme. Aiheet ovat lyhyessä ajassa vaihtuneet täysin. Puhumme väkivallasta ja pelosta. Syyrian sodasta, Donald Trumpista, oikeistolaisesta politiikasta, joka leikkaa menoja kaikesta, mitä koemme hyväksi. Eriarvoisuuden tunne väestössä sen kuin kasvaa. Oikeistopopulistinen aate leviää maailmalla syyllistäen pakolaisia ja vasemmistoa kaikesta eriarvoisuudesta. Oikeistopopulisti puhuu pahoinvointiyhteiskunnasta. Hän lietsoo pelkoa, hyväksyy vihapuhetta ja älähtää *suvakeille*. Tšetšeniassa

kidutetaan parhaillaan homoseksuaaleja. Maan presidentti Ramzan Kadyrov uhkaa eliminoida homot Ramadaniin mennessä.

Yritän kovasti olla lannistumatta pysyvästi. En voi sulkea itseni omiin oloihini. En voi myöskään sulkea kaikki ikävät kauhukuvat elämäni ulkopuolelle. Yritän sen sijaan ymmärtää taustoja ja asiayhteyksiä. Yritän tehdä asioille jotain, parhaani mukaan. Monet ystäväistäni itkevät lukiessaan maailman menosta.

Muistan sen raskaan hiljaisuuden, joka vallitsi Donald Trumpin vaalivoiton jälkeen Teatterikorkeakoulun muuten niin meluisassa ruokalassa. On vaikea tuntea itsensä onnelliseksi näinä aikoina. Satunnaisen onnellisen ajatuksen kanssa tulee pintaan usein myös onnenkyynel. Itse ainakin olen usein hyvin herkällä tuulella maailman tilan vuoksi.

Mieli vaikuttaa kehoon. Kehoni tuntuu raskaalta. Olo on laiska, ja se tuntuu turhauttavalta. Havahdun pahoinvointiini ja ravistelen itseni hereille. Raivostumalla itselleni. *Et saa lannistua! Elämä on liian lyhyt sellaiselle!* Silloin yritän tehdä isoja muutoksia omaan elämäni. *Nyt loppu tällaiselle epämääräisyydelle. Tee jotain itsellesi!* Haluan lenkkeillä, haluan lukea enemmän, haluan ymmärtää maailmaa. Lopulta en tee mitään näistä, koska jokainen ajatus on toisensa tiellä. Nämä asiat vaativat kärsivällisyyttä ja itsekuria, jota minulla on enää hyvin harvoin.

Olen yrittänyt järjestää ajatuksiani järjestämällä tavaroitani. Olen yrittänyt luopua kaikesta turhasta tavarasta. En omista enää juuri mitään turhaa. Se helpottaa oloani. Kun mieli ei kuormitu turhan materian omistamisen taakasta, voin keskittyä olennaiseen. Olen riisunut huoneeni seinät kaikista tauluista. Valkoinen seinä antaa minulle pohjan, jota vasten voin rauhoittua. Silmä lepää. Rauhoitun ja alan haaveilla. Alan tuntea, miten olen taas sovussa itseni kanssa. Kerään voimia, ja koen pientä onnellisuuden tunnetta.

Filosofi Gaston Bachelard muotoilee asian mielestäni hyvin:

Haaveilu kuvittaa levon olemisen tilaksi... se kertoo hyvänolon tilasta.

Haaveileva uneksija astuu kokonaisvaltaisesti onnellisuuden ytimeen.

(Bachelard 1960, oma käännös)

Runolliselle unelmoinnille, irrationaalille haaveilulle on paikkansa elämässämme, jos vain annamme sille tilaa.

Runollisen unelmoinnin myötä astun onnellisuuden ytimeen. Koen, että minun on oltava onnellinen tai vähintäänkin toiveikas, jotta voisin kokea runokuvia. Runokuva näyttäytyy silloin kirkaammin. Avaan seuraavassa, mitä tarkoitan runokuvalla.

Runokuvan synnytytys

Palaan haaveissani muistojen, menneiden ja mielikuvien omituiseen, aluksi melko kaoottiselta tuntuvaan välimaastoon. Kaoottisuus alkaa pian tuntua orgaaniselta, se näyttäytyy edessäni synkronoidusti ja äänettömästi tanssivan kalaparven kaltaisena muodostelmana. Kaiken merellisen synkkyuden keskelle avautuu sisäisen silmäni edessä valoisa aukko (tai aukio) ja parvi kimaltelee ihmeellisessä valossa.

Näinä hektisinä ja epämääräisinä aikoina on vaara, että unohdan tällaiset asiat, joista uneksin. Kiireettöminä hetkinä, kun olen sinut itseni kanssa, kirjoitan ajatukseni ylös. Teen sen melko vapaassa muodossa ja nopeasti. En voi kirjoittaa paljon, sillä pelkään menettäväni ytimen, tässä tapauksessa sen äsken kuvaamani *äänettömän kimalluksen*.

Tuo äänetön kimallus on minulle poeettinen kuva, runokuva, ja se luo minulle kreikan *poiesiksen* merkityksessä jotain uutta. Se ei ole metafora tai jäljitelmä mistään olemassa olevasta. Saatan tuona hetkenä kokea jonkinlaista ”tietoisuutta sitä kohtaa, mistä ajatus nousee”, joka on *zenin* erään keskeisen harjoituksen, *Koanin*, periaate. (Klemola 2002) En todellakaan usko pääseväni *zen*-meditaation kaltaisiin syvyysmieleni kanssa ainakaan lähiaikoina, mutta tartun joka tapauksessa kynään. Pyrkimyksenäni ei ole käsitteellistää tätä kuvaa. En halua, enkä osaa raportoida menneitä tapahtumia tai tuoda esiin jotain muistoa tuon ihmeellisen kuvan perusteella. Yritän tarttua ajatukseeni, haaveiluni ytimeen, joka siellä jossain kimaltelee. Syntyy lyhyt teksti, tai ehkä vain muutama sana. Nämä ovat ne tärkeimmät sanat. Sanallistaminen kantaa mukanaan rajallisuuden sanojen ollessa vain abstrakteja muunnelmia alkuperäisestä asiasta ja tunteesta. Ei se kimalluksen kuvaaminen kuvaa sitä kimallusta oikeasti, kuvaus ei representoi runokuvan todellisuutta. Saatan kuitenkin yrittää päästä mahdollisimman lähelle tätä todellisuutta. Saatan siis joutua hiomaan sanavalintoja, lisäämään sanoja ja

rytmittää syntyviä säkeitä. Suuntia on loputtomia. Lopulta syntyy eräänlainen runo. Lukija saattaa saada runostani jotain irti. Hän ei kuitenkaan tule koskaan näkemään sitä *äänetöntä kimallusta*. Hän ei pysty näkemään, mistä kuva on syntynyt. Minulla, alkuperäisen kuvan tekijällä, ei ole kyseisessä ajatuskulussa enää merkitystä. Runojen parissa ei kannata *psykologisoida* lukemaansa eikä runon tekijääkään. Bachelard kirjoittaa:

Ei tarvitse kokea runoilijan kärsimyksiä ottaakseen vastaan hänen lahjoittamaa sanojen onnen.

(Bachelard 2003, 55)

Lukija saattaa löytää runosta jotain muuta peilaamalla sitä omaa taustaansa vasten, ja löytää näin ollen jotain *uutta*, jotain itselleen merkityksellistä. Samasta alkulähteestä syntyy runoilijan ja lukijakuntansa kautta periaatteessa siis valtava määrä uusia runokuvia. Poettinen kuva on jokaiselle oma, se on yksilöllinen. Lukija kokee runon, tai itse asiassa: Lukija voi kokea runon, jos hän osaa eläytyä siihen – jos hän osaa altistaa itsensä tällaiselle kuvittelulle. Bachelard puhuu *kajahtelusta*. Hän tarkoittaa sillä syventymistä omaan olemassaoloon. ”Kajahtelu saa aikaan kääntein olemisessä. Tuntuu kuin runoilijan olemisen olisi meidän olemista.” (Bachelard 2003, 42) Kyseessä on fenomenologinen kokemus. Yritän avata fenomenologisen kokemuksen seuraavassa.

Olemisen runollisuus

Filosofi Martin Heideggerin mukaan on olemassa kahdenlaista ajattelua: laskevaa ja mietiskelevää. Laskeva ajattelu tähtää päämäärään. Ihminen päättää mitä hän haluaa saavuttaa ja kehittää mielessään siihen tähtäävän toimintasuunnitelman. Tahto on tässä ajattelussa tekijä, joka sopeuttaa tietyt asiat ihmiselle miellyttäväksi. Esimerkkinä vaikka teknologinen kehitys. Se syntyy päämäärään pohjautuvasta ajattelusta. Ihminen perustaa hänelle merkityksellisen maailman itse, itsensä eteen. (Vanhala 2013)

Mietiskelevä ajattelu ei tähtää päämäärään. Mietiskelevä maailmasuhde pohjautuu siihen, että kaikki mitä havaitaan, havaitaan aina jo merkityksellisenä. Merkittävyyden tunne pohjautuu eräänlaiseen *omaksi*

kokemiseen. Tässä ihmisen ymmärrys maailmassa olemiseen pohjautuu toimintaan, jossa tehdään asioita niiden itsensä tähden, vailla päämäärää siis. Tämä on Heideggerin mukaan runollista olemista. (Vanhala 2013) Sen sijaan, että asettuisin asioiden ulkopuolelle katsomaan maailmaa neutraalin silmin, asetun maailmaan ja olen osa sitä. *Asun* maailmassa. Voin tuntea eräänlaista kotoisuutta. Asioilla ja minulla on suhde toisiinsa. Suhde on luonteeltaan henkilökohtainen, mutta en ole valinnut suhdetta itse.

Koen asiat merkityksellisinä. Maailma todellistuu näiden havaintojen kautta. Havaitsen asioiden ennalta asettaman merkityksellisyyden kautta myös, että on asioita, joista pidän luonnostaan sekä asioita joita en voi sietää. Kaikki merkitykselliset asiat eivät näin ollen ole minulle lähellä sydäntä. Minulla on kuitenkin henkilökohtainen suhde myös näihin asioihin. Tämä henkilökohtainen merkityksellisyyden kokeminen maailmaa kohtaan on Heideggerin mukaan runollista olemista.

Ihmisellä on siis valmis pohja kaiken kokemiselle. Näin ollen hänellä on maailmassa tiettyyn suuntaan johdattelevia intohimoja ja mieltymyksiä.

Intohimojeni ja mieltymysteni puitteissa teen tässä maailmassa, mitä ja miten parhaaksi koen. Annan merkityksellisyyksien johdattaa minua ja syvennyn omaan olemassaolooni. Keskityn siihen, mitä löydän sisältäni.

Tähän ajatukseen pohjautuu luovuuteni. Pidän itseni auki kaikelle, jolloin asiat voivat tulvia minuun. Olen kuin haavi. Elän hetkessä havainnoiden ympäristöäni ja sitä myötä itseäni. Reflektoin mieltymysteni taustaa. Voisin vaikka oppia pitämään uusista asioista. En halua lokeroida itseäni tähtäämällä johonkin tietynlaiseen minäkuvaan. Jos haluan pitää taiteeni eloisana ja muuttavana, on minun itsenikin oltava jatkuvassa muutostilassa. Minun on eläydyttävä mielenyhtymiini. Voin löytää irrationaalisuuksista eväät itseni reflektointiin.

Elän eräänlaista romantisoitunutta boheemielämää. Sellaista lempeästi ailahtelevaa boheemielämää. Elämäntapani kuulostaa hieman naiivilta, mutta mikäs siinä. Tämän tapainen elämä antaa minulle, mitä tarvitsen kuvitteluni ja haaveilevan mieleni ylläpitämiseen: punaviiniä ja pitkiä iltoja. Paljon istuskelua erinäisissä paikoissa erinäisten ihmissuhteiden puitteissa. Harhailevaa yksinäistä kuljeksimista kaduilla ja rantoja pitkin, vailla tiettyä määränpäättä tai kotiintuloaikaa. Epämääräisyys, spontaanisuus ja vapauden tunne tuntuvat hyviltä ohjenuorilta tämänhetkisessä elämässäni. Voin uneksia ja yrittää olla onnellinen. Kaikki muu on toissijaista.

Paterson-elokuvan lopussa (Paterson 2016) japanilainen runoilija sanoo nuorelle miehelle (joka harrastaa itsekin runoutta, mutta ei sitä kohtaamisen aikana myönnä), kun tämä kertoo hänelle olevansa bussikuski, *just a bus driver*: ”A bus driver, in Paterson? Aah. This very poetic... This could be poem by William Carlos Williams.” Elokuvassa tämä nuori bussikuski havainnoi ympäristöään tarkasti ja hartaasti, mutta jollain ihmeellisellä yksinkertaisuudella. Hän ottaa asiat vastaan, miten ne sattuvat hänen eteensä. Rutiinit rytmittävät hänen päivänsä, jolloin pienimmät yksinkertaiset yksityiskohdat, kuten ihmisten keskustelut bussissa ja kaikenlaiset rutiinia rikkovat kohtaamiset kadulla tai iltaolueella baarissa saavat suuren merkityksen. Bussikuskin nimi on Paterson, sama kuin kaupungin jossa hän elää. Hän on yhtä ympäristönsä kanssa. Se on runollista olemista.

Mielestäni valosuunnittelijana oleminen on eräänlaista runollista olemista. Valosuunnittelijana haluan yhtä lailla olla läsnä tässä maailmassa ja hetkessä. Olen valppaana. Oma työskentelymetodini vaatimat runokuvat syntyvät, kun ovat syntyvinään. Mainittakoon tässä kontekstissa kuitenkin sen, että on toki olemassa iso tukku toisenlaisia menetelmiä hakeutua valosuunnittelijana inspiroituneeseen mielentilaan. Voi mennä katsomaan ilta-aurinkoa lehtipuiseen metsään ja nauttia kasvoille osuvasta varjoleikistä, kun nuoren koivun lehdet rytmittävät auringonvalon säteitä. Voi mennä YouTubeen ja katsella tallenteita musiikkifestivaaleita ja innostua jostain uudelta, monipuolisesta ja valovoimaisesta heitintyypistä jonka bongaa ruudulta. Tällaiset selvästi päämäärästä motivoituneet inspiraatiometsästyksiset eivät ole itselleni läheisiä, mutta meitä valosuunnittelijoita on monenlaisia. Kaikilla meillä, kuten taiteilijoilla ylipäätään, on omat tapansa ja mieltymyksensä.

Valosuunnittelijan työhön liittyy tämän lisäksi myös toisenlainen aspekti, jota miellän tietyllä tavalla runolliseksi: jään valosuunnittelijana oman työni varjoon. Tämä sanaleikki kertoo periaatteessa jo kaiken. Työn jälki on näkyvä, mutta tekijä ei. Yleisö saattaa arvostaa työtä, mutta ei välttämättä tiedä kenelle kunnia kuuluu, ehkä ei edes osaa erottaa onnistuneen kokonaistaideteoksen eri osa-alueita. Eikä siinä kai mitään fataalia vikaa ole. Jos haluaa tulla kuuluisaksi taiteellisen panoksensa vuoksi, on valosuunnittelijaksi ryhtyminen melko typerä ajatus.

Kaikesta huolimatta on tämä valosuunnittelijan varjossa-oleminen hieman traagista. Valosuunnittelijan työprosessin ympärille voisi leikkimielisesti rakentaa eräänlaisen aristoteelisen draamankaaren mukaisen juonen:

Paikkana toimikoon pieni teatteritila. Protagonistit ovat vapaan kentän taiteilijoita, jotka muodostavat pienen työryhmän. He alkavat tehdä teosta kyseiseen teatteritilaan. *Ekspositiossa* tutustutaan muihin työryhmäläisiin. Siellä on koreografi, muutama tanssija, valo- sekä äänisuunnittelija ja lavastaja (joka hoitaa jostain syystä myös pukupuolen). Eksposition aikana selviää jonkinlainen sisäinen hierarkia, tässä ei ehkä ollakaan kaikki samanarvoisia... Yhdessä kuitenkin kehitellään teosta, suunnitelmia sovitetaan yhteen (*juonen kehittely*). Harjoituskaudella on rentoa ja palaset loksahavat paikoilleen. Teos tuntuu tekijöilleen tärkeältä, joka ikiselle. Valosuunnittelija kokee tyydytyksen ensi-illassa. Kannatti valvoa pari yötä ja ohjelmoida tarkasti ja rakentaa valot huolellisesti. Ihana *kliimaksi!* Ensi-ilta – bileet ovat hienot ja kuohuviiniä riittää. Työryhmäläiset osoittavat ylitsevuotavaa rakkautta toisilleen. Mutta kliimaksi on myös käänne! Krapulassa odotellaan, milloin ensimmäisiä arvioita alkaa ilmestyä lehtiin ja nettiin. Ja sieltä *laskeva toiminta* tulee vyöryen, toisen krapulapäivän aamuna viimeistään. Lehdet julkistavat: *Loistava teos! Viisi tähteä!* Mutta hetkinen, mitä ihmettä! Valosta ei mainintaakaan! Valosuunnittelijan hienosti asennetut valot tulkittiin osaksi lavastusta. Ja loistava, sulava valodramaturgia tuki teoksen kokonaisdramaturgiaa niin hienosti, ettei sitäkään erikseen tarvinnut sitten huomioida. Kaikki kunnia siitä satelee jostain erittäin omituisesta syystä kriitikon mielestä koreografin laariin. Äänisuunnittelijakaan ei ole mielissään, sillä hänen työstään mainittiin ainoastaan hänen kovalla vaivalla samplaama ja sovittama Beethovenin musiikki. Asiasta puhutaan työryhmässä. Henkilökemiat kärsivät tämän takia hieman. Jostain kumman syystä syntyy jopa riita. *Loppuratkaisu* on yhteinen ajatus siitä, että ensi kerralla on tehtävä jotakin toisin. Ehkä pitää hakeutua toisten ihmisten pariin, ehkä pitää artikuloida asiansa paremmin ensi kerralla, ehkä pitää olla paljon rohkeampi ja röyhkeämpi. Vaikea sanoa tässä vaiheessa. Ryhmätyö on usein aika raskasta. Ei sitä paljon muutakaan haluaisi tehdä. Kohti ensi kertaa!

Runollinen valosuunnittelu

Edellisessä esitin, miten helppoa on jäädä valosuunnittelijana oman ilmaisunsa kanssa kokonaisteoksen varjoon. Sellaista voi sattua aina välillä.

En kaipaa julkisuutta, mutta toivoisin kuitenkin, että työtäni kunnioitetaan asiallisessa määrin. Se ei ole mielestäni liikaa vaadittu. Olen päätenyt valintojeni kautta taiteenalalle, jota vain harva ymmärtää. Ole siinä sitten kunnianhimoinen taiteilija. Ihme kyllä, motivaatiota ja tahtoa löytyy.

Haluan ilmaista itseäni tämän alan puitteissa ja tämän taidekentän kontekstissa. Haluan toteuttaa tämän itseilmaisun runollisesti, mutta kynän ja paperin sijaan olen valinnut valon ja tilan. Mitkä ovat minun runolliset ilmaisukeinot valosuunnittelijana? Entä mitä minä haluan oikeastaan ilmaista? Osaanko artikuloida sanomani? Välittykö se katsojalle, vai teenkö kaiken vaivan lopulta vain itseni tähden?

Runoilijalla on perinteisesti käytössään erilaisia runomittoja ja soinnullisia sääntöjä, joilla hän voi rytmittää sanojaan ja saada ne mielekkään kuuloiseksi. Rytmitys voi myös edesauttaa runokuvan ulostuloa. Runoilija voi yhtä hyvin olla käyttämättä näitä runomittoja ja tuoda säkeiden sisällön eloon pelkillä affekteilla ja assosiaatioille alttiilla sanavalinnoilla. Keinoja on monenlaisia.

Millaisia ilmaisun keinoja valosuunnittelijalla on? Valosuunnittelija Dorian Kelly mainitsee eräässä luennossaan viisi keinoa: 1. valon intensiteetti, 2. Valon väri, 3. valon laatu/rakenne/tuntuma (Kelly käyttää sanaa *texture*), 4. valon liike sekä 5. valon suuntaa.

Näitä keinoja on hyödynnettävä ajatustasolla, ennen kuin rupeaa ajattelemaan teknisiä, toteutukseen liittyviä seikkoja millään lailla. Näistä mikään ei ole valotekniikkaan liittyvä. (Kelly 2009) Valotekniseen toteutukseen liittyvät pohdinnat kuuluvat minunkin mielestäni jättää jälkimmäiseksi. Kelly toteaa valotekniikan olevan vain *jatke* valosuunnittelijan mielikuvitukselle samalla tavalla kuin lapio on jatke kädelle. Ensin on siis mielen annettava työstää ajatuksiaan. Vasta suunnittelutyön loppusuoralla tulee tekniikka esiin, jolla suunnitelma on toteutettavissa.

Osaan hyödyntää valotekniikkaa luovasti haluamallani tavalla. Ymmärrän asiasta nykyään yhtä ja toista. Olen ryhtynyt välillä myös tilasuunnittelijaksi ja

videosuunnittelijaksi, koska kaikki valoon liittyvä liittyy myös tilaan, ja koska valolliseen ilmaisuun on helppo ujuttaa myös projisoitua videokuvaa. Olen myös työskennellyt pukusuunnittelun parissa, jos työryhmässä ei ole ollut pukusuunnittelijaa. Pukujen materiaali, tekstuuri ja siluetti ovat minulle tärkeitä, huomioon otettavia aspekteja valosuunnittelussani. Toisin sanoen: en tyydy pelkkään valosuunnittelijan rooliin, jos minulla on mahdollisuus laajentaa työnkuvaani. Se taitaa kertoa autonomisuuden tarpeestani. Haluan olla ilmaisullani mahdollisimman vahvasti läsnä teoksessa, etenkin jos teoksen käsittelemä aihe tuntuu minulle henkilökohtaisesti tärkeältä.

Tosiasia on se, että mahdollisuuteni runolliseen ilmaisuun ovat esitystaidekontekstissa kaiken kaikkiaan melko rajalliset. Omaa näkemystä vastaan sotivat monien muiden mielipiteet. Etenkin hierarkkiset asetelmat työryhmässä vaikuttavat vahvasti. Kaikesta voi toki aina keskustella ja neuvotella, ja toki valollisten ratkaisujen on palveltava teosta, tiedän sen kyllä. Ryhmätyö on mielekästä oikeiden ihmisten kanssa. Opin jatkuvasti uutta, voin haastaa itseäni ja haastaa muita, ja edetä projekti kerrallaan kohti uudenlaisia näkemyksiä maailmasta ja elämästä. Viihdyn sivistyneiden ihmisten parissa. Henkilökohtaiset kohtaamiset antavat minulle enemmän kuin mikään kirja koskaan voisi antaa. Voi todeta, että työryhmävetoinen esittävän taiteen teos ei ole oikea foorumi runolliseen sooloiluun.

Olen ajatellut asiaa viime aikoina hieman tarkemmin ja oivaltanut sellaisen asian, että runoilijahan suhteuttaa itsensä häntä ympäröivään maailmaan. Valosuunnittelijana suhtaudun minua ympäröivään maailmaan, eli teoksen kontekstiin. Tällöin suhteutan myös ilmaisuni kyseiseen kontekstiin. Voin tuoda näkyviin henkilökohtaisen suhteeni siihen. Helppoa. Ja tyydyttävää. Ja tavallaan olin oivaltanut tämän jo ajat sitten. Näinhän asia on aina ollut. Kaikissa teoksissa, joissa olen ollut osallisena, on pala minua.

Mutta voinko olla runoilevana valosuunnittelijana tätäkin itsenäisempi?

Autonomisemmassa taiteen tekemisessä kyllä. Tällöin minun ei tarvitsisi olla riippuvainen muista, eikä toimia kenenkään alaisuudessa. Aikomukseni on pyrkiä vahvemmin siihen suuntaan. Haluan siitä suunnitelmasta huolimatta kyllä jatkossakin työskennellä esitystaiteen parissa. Elämä on liian lyhyt liian totaalisille päätöksille.

Yritän jäljitellä valonheittimillä Lapin keskiyön auringonvaloa, joka valaisi onnenkyyneleitä kesäkuussa 2016, koetan toistaa hämäräntulon pitkän, viipyilevän hetken, jonka koin Berliinin kesässä, tai löytää uudelleen sen tietyn hohdon sen tietyn henkilön kasvoissa kuun valossa Wienissä, tai nähdä uudestaan sen lehtien varjoleikin, kun tämä henkilö kiipesi puuhun. En kuitenkaan jäljittele näitä valollisia olosuhteita, vaan yritän päästä syvemmälle. Kuvaamani ulkoiset olosuhteet liittyvät tiettyihin tunteellisiin hetkiin. Haluan tavoittaa sitä tunnetta, jota sillä hetkellä tunsin. Näin syntyy visuaalisena ulosantina jotain aivan uutta.

Toki voisin yrittää jäljitellä vaikkapa auringonvaloa, sellaisena miten sen näen ympärilläni. Voin ripustaa teknistä kalustoa kattoon mukaillakseni auringonvalon eri tulokulmia ja valon säätää valon laatua valitsemalla sopiva heitin ja sopivat filterit, voin löytää oikean himmennystason ja sitä kautta saavuttaa auringonvalon näköisen lopputuloksen. Kyseinen lopputulos saattaa yhdistyä naturalistiseen näyttämökuvaan ja tukea näytelmän ilmettä ja kieltä, mutta se ei yhdisty *minussa* välttämättä mihinkään. Näytelmän tai pelkän kohtauksen kokonaisvaikutelma saattaa silloin toki tuntua runolliselta, mutta valo itse ei tuollaisessa skenaariossa kuitenkaan ole itselleni erityisen runollinen elementti. Kokijalla voi olla eri kokemus, sillä tuo valo yhdistyy lavastukseen, hahmoihin ja niiden väliseen jännitteeseen, sitä enteilevään ja sen jälkeiseen kohtaukseen. En voi tietää mitä tämä kaikki herättää kokijassa.

Valollisesti runollinen hetki saattaa koittaa silloin, kun tuo auringonvaloa imitoivan heitinkaluston valo himmenee tai kirkastuu suunnittelijan päätöksen mukaisessa tietyssä ajassa. Silloin tulee ilmi jokin syvemmästä mielestä ammentava ajatus. Valo saattaa tuolloin kertoa tekijänsä herkkyydestä sekä hän suhteestaan kyseiseen. Valo varastaa hetkeksi koko *show'n*. Valo pääsee parrasvaloihin, ja voi mikä suoritus. Valosuunnittelija Dorian Kelly kuvaa em. luennossaan vastaavanlaista hetkeä hänelle henkilökohtaisesti uraauurtavana. Paikallinen teknikko oli kadonnut tiehensä, ja Kelly päätyi ajamaan valot esitykseen. Hän hehkuttaa tuon yhden kyseisen illan viimeistä, *black-outia* enteilevää *valofeidausta*. Valo *feidaantui* pois hitaasti ja katosi lopulta kokonaan, jättäen jäljelle muiston, aavemaisen kangastuksen tapahtuneesta. Yleisö oli mielissään ja Kelly oli koukussa, ja sanoo yrittäneensä luoda vastaavanlaista tunnetta hänessä ja yleisössä kuin

sinä iltana koko loppu-uransa ajan. Hänen taiteensa oli kiinni siitä yhdestä hetkestä. Hän määrittää poetiikan olevan tämä henkilökohtainen kokemus, jonka valo hänelle tuotti.

Miten tällaiset tunteella latautuneet jäljittelyn yritykset näyttäytyvät ja miten niiden esillepanoa esitystaidekontekstissa tulkitsee, on lopulta kokijakohtaista. Kokijalle kaikki on kiinni hänen omasta tulkinnastaan sekä hänen valmiudestaan ja tahdostaan havainnoida ja lukea valoa.

Kirjailija Ben Lerner kirjoittaa siitä, miten runollisten kuvien julkituominen on ikuinen haaste, jossa ei koskaan tule onnistumaan täydellisesti. Mieleemme tuottaa transsendentaalisia, ehkä jumalallisia kuvia. Nämä kuvat ei ole sidottu aikaan eikä välineeseen, mutta kun kuvat kohtaavat lopulta todellisuuden lainalaisuudet ja logiikan, ilmaisu jää väkisinkin vajaaksi. Sanat eivät riitä, sopivia työkaluja ei ole. Runo on aina todiste epäonnistumisesta. Tässä mielessä runoilija on traaginen hahmo (Lerner 2016, 13). Yritys ilmaista haaveita ja mielen runokuvia on siis melko absurdi, mutta mahdottomuuden tavoittelu, sehän vasta kiehtookin!

Kokija on oman onnensa nojassa. Ei hän voi nähdä sitä alkuperää, ajatukseni intentiota. Kaiken taustalla oleva runollinen kuvani, jää hänelle ikuisiksi mysteeriksi.

Runollinen valoilmaisuus voi olla ajoittain melko konkreettista. Se voi hetkittäin olla vahvassa pääosassa muutenkin runollisin kuvin etenevässä teoksessa. Silloin valo on selvästi havaittavissa, ja jopa sen runollinen laatu voi olla luettavissa.

Vaikka ajankohtaisempiakin esimerkkejä löytyy varmasti, haen esimerkkinä kuitenkin yli sadan vuoden takaa. On hienoa lukea ajasta, kun valolle alettiin antaa painoarvoa kerronnassa. Ekspressiivisessä teatterissa, joka syntyi kuvataiteen vastaavan tyyliuuntauksen myötä 1907, saatettiin valollisella ilmaisulla tukea sen ajan näytelmien ekspressiivisemmäksi muuttuvaa kerrontaa. Valolla leikattiin paikasta toiseen ja fokusoitiin tapahtumia keskiöön *elokuvamaisesti*. Valolle annettiin myös symbolista arvoa hyödyntämällä värillistä valoa. Valo ei ollut enää todellisuutta stilisoiva elementti, vaan ”esineellistettyä tuonpuoleisuutta”. (Baumann 1988, 343-344)

Teatteriohjaaja Oskar Kokoschka esimerkiksi valaisi *Hiob*-näytelmässään ikkunan punaisella valolla. Punainen valo kertoi, että puoliso pettää protagonistia siellä ikkunan takaa. *Brennender Dornbusch* -näytelmässään Kokoschka meni valollisesti niinkin innovatiiviseen suuntaan, että hän antoi valojen välittää kaiken miehen ja naisen välisen surullisen ja tuskaisan jännitteen. Näyttelijät lausuivat lyhyitä repliikkejä, mutta sanat hädin tuskin kuuluivat. Valonheittimien liikkeet ja erilaiset värit ja intensiteetit välittivät kaiken tästä kahden hahmon välisestä tuskaisesta surusta. Kriitikot ylistivät näytelmää ja Kokoschkan *loputtoman ekstaasin poetiikkaa*. (Baumann 1988, 345)

Koin MASS THING –teoksessa mahdollisuuden runolliselle valoilmaisulle. Valo ei tukenut liikkeellistä tapahtumaa näyttämöllä, vaan toimi sen sijaan eräänlaisena kontrapunktina sille. Valot esittivät jotain muuta ja välittivät jotain teokseen kuuluvaa, johon liikkeellinen ilmaisu ei pyrkinyt. Värikkäät etuvalot. Hitaat valolliset valumat. Viiden flood-heittimen *chase* ja pieni koominen savutuprahduks. Tuollaiset eleet värityivät ja sävyttivät liikekieltä valkoisessa tilassa suuntaan, joka oli kontrapunktista ja siksi hyvin olennaista.

Nämä ideat syntyivät tietyllä lailla luonnostaan. Ne tuntuivat asiayhteydessä oikeilta, vaikka niillä ei ollut rationaalista käyttötarkoitusta. Tein siis ratkaisuja, koska ne tuntuivat hyvältä. Koska olimme prosessin alkuvaiheessa päästetty irti samansuuntaisesta ilmaisusta, tai ehkä koska teoksemme antoi tilaa kaikenlaiselle ilmaisulle, pystyin esittämään ja luomaan täysin omaperäisiä yhdistelmiä. Olimme myös puhuneet koreografiassa läsnäolevista evoluutiosta/devoluutio –jännitteistä. Valoissa oli sitä samaa jännitettä, etenkin vuorovaikutuksessa esiintyjään.

Valollinen ilmaisu antoi teokselle toisenlaisia, käännteisiä lukuohjeita. Uskon sen tarjonnan kokijalle uusia kulmia ja nyrjähdyksiä katsomiskokemukselle.

Nyrjähdykset kiinnostavat minua erityisesti esteettisessä ja assosiativisessa kokemisessa. En halua pyrkiä ainoastaan pinnallisesti kauniisiin kuviin. Kauneusmääritelmä on muutenkin niin vahvasti sidottu kulttuuriin. Länsimaissa mielletään kauniiksi yleensä asioita, jotka ovat kokonaan ymmärrettävissä. Se on pinnallinen ajatus. On myös pystyttävä kohtaamaan *ei-tuttuuden*. Se on kokemus.

Negaation kautta tapahtuva ilmaiseminen on yleistä itämaisessä taiteessa. Siellä ajatellaan, että todellisuuden perimmäinen luonne on määrittelemätön. Sitä ei voi käsitteellistää tavalla, miten sitä yritetään länsimaissa, kuvaamalla ulkopuolelta käsin. Ei-tuttuuden kohtaaminen vaikuttaa myönteisesti ihmisen olemisen tapaan, sillä se tuo esille sen mitä ei voi nähdä esitettynä, vaan antaa olemiselle kokemuksen siitä, mitä voi tuoda esiin vain osallistuvan kokemuksen kautta. Ihmisen suhde maailmassa olemiseen saavuttaa alkuperäisemmän, eheämmän muodon, kun ihminen ei keskity ainoastaan mielihyvän tavoitteluun, vaan sen sijaan hän osallistuu olemisen kokonaisuuteen oivaltaen lopulta ihmisen ja kaiken olevan *olemisen* erottamattomuuden. (Monni 2004, 181)

Tarvitsen työryhmän luottamuksen, jotta voisin esittää heille omituisimmat ideani. Pitää olla empaattinen ja rohkea, ehkä myös hieman röyhkeä ja tilaa vievä. Työskentely on paljon mukavampaa, kun voi toteuttaa omia ideoitaan, eikä vain jonkun toisen, esimerkiksi ohjaajan mieltymyksiä. Ei saa olla liian varovainen. Valosuunnittelulla voi olla oma kieli, oma logiikka, oma tunne. Se on minulle ehkä vähän kuin haju tai aromi, jota haluan levittää tilaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kehtaanko kuvailla valoehdotusten mukaan tuomista suunnitteluprosessiin käyttäen metaforina pierua? Antaa mennä. Eli: Idea, pieru voi olla törkeä ja vastenmielinen. Mutta pitää seistä pierun takana, sillä se on osa sinua, se on tullut syvältä ja muhinut pitkään. Etkä olisi pieraissut, ellet olisi luottanut työryhmään, ajatellut kenties, että kyllä he ymmärtävät. Lopulta tottuu kaikkeen, jopa tuollaiseen pieruun, ja kun haju on tarpeeksi vahva, se on osa tilaa ja saattaa alkaa tuoksua jopa kotoisalta. On mahdotonta kuvitella sen olevan toisenlainen.

Runolliseen ilmaisuun tähtäävä suunnittelutyö on osoittautunut itselleni hyväksi työtavaksi. Kun tiedän luovani ratkaisuja, jotka eivät itsellenikään ole täysin yksiselitteisiä tai pelkästään funktionaaliseen tai kuvittavaan päämäärään tähtäviä päätöksiä, tiedän, ettei katsojakaan voi asiaa kuitata täysin yhdenmukaisena.

Tuottelias kaoottinen mieli

Pidätkö työpäiväkirjaa, jossa pohdin ja jäsentelen ajatuksiani? No en. En minä palaa sellaisiin koskaan. Jäsentävän tekstin tuottaminen ei ole minulle luontaista työssäni. Luotan omaan muistooni, vaikka tiedän unohtavani asioita nykyään aika helposti. Uskon, että ajatukseni väliset yhdistelmät uusiutuvat jatkuvasti, joten en tahdo lyödä asioita lukkoon. Olen tämän ajattelutavan suhteen tosin hieman liian absoluuttinen. Jäsentämättömyys sopii assosiatiiviseen arkiolomiseeni mainiosti, mutta esimerkiksi tämän tekstin työstö on kaikessa monimutkaisuutensa tiivistämisessä aikamoinen haaste.

Kuten aiemmin totesin, saatan ajoittain kirjoittaa runoja. Niiden ydin syntyy hetkessä, ja voin työstää niitä eteenpäin eheämpään muotoon milloin vain. Runoni eivät kuitenkaan kovin usein liity suoranaisesti valolliseen ulosantiini. Valolliseen ilmaisuun liittyvät ydinajatuksukset löytävät muotonsa välittömästi, jolloin en koe tarvetta muotoilla niitä sanoiksi. Usein ydinajatus, tuo ihmeellinen runokuva, syntyy sellaisessa paikassa ja hetkessä, jolloin en voi runoilla asian valollisesti. Enhän asu missään teatterissa. On siis pakko tarttua kynään ja jonkinlaiseen paperinpalaseen, tai vaihtoehtoisesti kännykkään. Inspiroivina, onnellisina, tai melankolisina aikoina kuljetan mukanani pientä vihkoa.

Valosuunnittelijana kirjoitan vain itselleni, ja se näkyy: Löydän satunnaisia, *tärkeitä* paperinpalasia sieltä ja täältä. Kynä on saattanut olla kirjoittamisen hetkenä hieman rikki enkä saa kaikista sanoista selvää. Löydän muistiinpanoja kaikkialta – laatikoista, kirjojen välistä, takin taskusta, kännykän muistiinpano-applikaatiosta ja tietokoneeltani. Olen myös saattanut piirtää jotain: ehkä ympyrän, joka ei aluksi tunnu kertovan enää mitään mistään, mutta sitten ympyrän paksu reuna saattaa puhutella tai askarruttaa minua melko pitkään. Minun on säilytettävä tuollaisia näennäisesti merkityksellisiä paperinpalasia. Ajoittain löydän läppäriltäni kolme tai neljä tekstidokumenttia satunnaisine epämääräisine ajatuksineen. Löydän lisää kansioista, jonka olen näemmä joskus perustanut tuollaisille satunnaisajatuksille.

Olen mielestäni tietyissä asioissa aika järjestelmällinen, mutta kirjoittamiseen ja pohdintaan tämä ei päde.

Löysin muun muassa seuraavanlaisia valo-aiheisia pohdintoja. Nämä ovat todennäköisesti noin vuoden ajalta:

- *iltapäivän lohdullinen valo*
- *lisäämällä pimeyttä hän korostaa valoa*
- *tekniikan taakse on helppo piilottaa tunteita*
- *tiukempi aurinko ilman läppiä*
- *a thing in november*
- *pale lavender ja pink tint?*

Olen menettänyt asiayhteydet täysin. En osaa sanoa, mistä nämä ajatukset ovat alun perin peräisin tai mihin ne liittyvät. Se ei haittaa minua.

Satunnaiset ajatukset ja vajaat muistiinpanot inspiroivat minua yhtä lailla kuin vahvasti sisäistetyt mielikuvat ja muistot.

Iltapäivän lohdullinen valo esimerkiksi olisi voinut olla MASS THING -teoksen erään valotilanteen inspiraationa, paitsi että kirjoitin ajatuksen ylös kyllä joskus viimeisten parin kuukauden aikana, eli kauan esitysten jälkeen.

Sieltä täältä löytyy pieni viaton ja viilaamaton runo, kuten:

*Valkoiset seinät,
avarat näkymät,
mielikuva, nukahdan,
tämä on harha*

Palaan kaikkiin näihin muistiinpanoihin vielä joskus.

Ne ovat minulle pieniä valmiita runoja. Eläydyn niihin joka kerta uudella tavalla, ja voin taas vajota poeettiseen kuvitteluun.

Lopetan tämän ensimmäisen luvun runolla. Sen sisältö liittyy muun muassa valosuunnitteluun. En osaa vielä sanoa onko se hyvä vai huono runo, mutta totuus paljastuu minulle sitten joskus, kun selailen tätä opinnäytettäni ja häpeän sanojani.

*Ajatusten superchase,
Eiku clear clear clear
Uusi järjestys, A colission occured
Kolahdus, minä raivoan, filtterit itkevät.
Valosiirtymät kohtauksesta toiseen enjambementin
Kaltaisesti työntäen kovasti
Viestiään valumana seuraavaan huoneeseen
Fade-in on kuuskyt sekkaa
Oisko Viiskolme @ @
Tai @ Nolla sittenkin
Yks thru sata @ viistoista please
On hyvä olla, kun surisee*

TAITEELLINEN OPINNÄYTE: MASS THING

Pureudun tässä toisessa luvussa taiteellisen opinnäytteeni, tanssiteos MASS THING:in prosessin eri vaiheisiin.

Opinnäytteeni taiteellinen osuus oli nimeltään MASS THING. Esitys sai ensi-iltansa 4.2.2016 edesmenneen Mediakeskus LUME:n Studionäyttämöllä.

Työryhmään kuuluivat minun lisäksi koreografi Heli Keskkikallio, äänisuunnittelija Miki Brunou, lavastaja Bea Tornberg, dramaturgi Laura Valkama sekä esiintyjät Krista-Julia Arppo, Meeri Mäkinen, Johanna Karlberg, Karoliina Kauhanen ja Elisa Tuovila. MASS THING oli myös koreografian taiteellinen opinnäyte.



Heli otti minuun yhteyttä syyskuussa 2015. Hänen ehdottama alustava aikataulu harjoituksille ja esityksille vaikutti otolliselta, päivämäärät näyttivät menevän mukavasti yhteen kahden muun projektin kanssa.

Helin taiteelliset lähtökohdat siinä vaiheessa vielä nimettömälle teokselle käsittelivät olemisen painavuutta, ruumiillisuuden olemusta ja sen materiaalisuutta, voimaa ja haurautta. Tärkeät substantiivit olivat muun muassa paino, massa ja lihallisuus. Äänellinen kokemus vaikutti olevan jo vahvasti osa Helin pohdintoja – äänisuunnittelija Miki Brunou oli tässä vaiheessa jo osa työryhmää.

Sanallistettuja ajatuksia valosta tai tilasta ei vielä ollut olemassa. Koin sen hyvänä lähtökohtana omalle potentiaaliselle taiteelliselle panokselleni. Voisin hypätä mukaan työryhmään vailla minkäänlaisia kauhistuttavia mielikuvia siitä, että joku toivoisi minun toteuttavan heidän valollisia tai tilallisia visioita jostakin.

Sovittiin mukanaolostani. Olin tuolloin vielä Wienissä vaihto-opintojen jälkimainingeissa, mutta päätettiin pitää lokakuussa tapaaminen, jolloin olisin jo palannut Helsinkiin. Lokakuussa keskustelin myös valosuunnittelun professorin Tomi Humaliston kanssa opintojeni tilasta, ja olimme samaa mieltä siitä, että kyseinen produktio voisi aikataulullisesti ja ensimmäisten motiivien kannalta hyvinkin olla taiteellinen opinnäytteeni. Näihin aikoihin esitystilaksi varmistui Mediakeskus LUME:n Studionäyttämö. Teokselle oli alun perin varattu Teatterikorkeakoulun Studio 4, mutta mukaantuloni myötä oli mahdollisuus siirtää teos joko Teatterisaliin tai kyseiselle Studionäyttämölle LUME:n tiloissa. Teatterisali kiinnosti eniten sen arkkitehtuurin takia. LUMEN:n tilat ja tekniikka olivat tutut jo kandityöni *Transfinlandian* (2014, ohjaus Piia Peltola) ajoilta. Teatterisalin tilat olisi ollut hieno ottaa niin sanotusti haltuun, mutta TeaK:n jokakeväinen tuotantovarausrunba tarjosi meille lopulta LUME:n tilat ruhtinaallisine harjoitusaikoineen salissa. Tila varattiin harjoituksillemme koko tammikuuksi.

Tuotannolliset asiat loksahdivat siis paikoilleen hyvin nopeasti, ja näin ollen minun oli tuota pikaa täytettävä lomake opinnäytesuunnitelmastani, joka yllättäen osoittautui hieman hankalaksi. Mikä on aiheeni? Onko minun tutkittava jotakin? Olin tottunut lähestymään suunnittelutyötä produktion aiheet edellä ja olin ollut lähinnä ihmeissäni, kun kuulin suunnittelijan, etenkin valosuunnittelijan ehdottavan jotain tekniikkaa tai rakennelmaa jo näin alkumetreillä. Ainoa luonnollinen lähtökohta itselleni oli sama niin kuin aina: ymmärrys ja ajatus ennen tekniikkakikkailuja.

Jotta byrokratian vaatima pikkunakki ei lamaannuttaisi asian etenemistä, yritin parhaani mukaan kehitellä jonkinlaisen konseptin suunnittelutyölleni. Olimme ehtineet tavata työryhmän kanssa epävirallisesti ja jutelleet ensimmäisistä ajatuksista. Asiasanat massa, maisemallisuus, ruumiillisuus, vyöryminen, ihminen, raskaus, ynnä muu assosioituivat päässäni evolutiiviseksi rakenteeksi: evoluutio, valo, valo kaiken alkulähteenä. Ilman valoa ei olisi mitään – ei elämää, ei evoluutiota. Siinä aiheeni, ajattelin, kun katselin kuihtuvaa ja kaunista luontoa bussin ikkunasta matkalla Turkuun. *Heureka!*

Muotoilin asian jotakuinkin näin:

”Minua kiinnostaa tässä yhteydessä ihmismassojen ja kehon esillepano ns. evolutiivisilla valollisilla keinoilla. Haluan suunnitella esitykselle valon, joka on jatkuvassa muutoksessa, jolla ei ole minkäänlaista toistoa paitsi aikaan (kellon-, vuoden-, elin-, ...) sidottu rytmi. Nousevia ja laskevia elementtejä, liikkuvia, kehittyviä jaksoja ja muotoja. Luonnonvoimia. Minua kiinnostaa jättää jonkin elementin toimivuus täysin sattuman varaan tai fyysiseen vuorovaikutukseen esiintyjien kanssa.”

Myös kirjallisen osion työsuunnitelmasta oli kirjoitettava jotain:

”Taiteellisen työni suunnitelma herättää kirjalliselle osiolla liudan kysymyksiä ja ajatuksia: Miten luoda jatkuvassa kehityksessä oleva valosuunnittelu? Miten näkyä valollinen evoluutio? Valo evoluution ehtona. Miten tuoda tämä esiin esityskontekstissa vakuuttavalla ja vaikuttavalla tavalla, blackboxissa, teatteriheittimillä, mutta kuitenkin orgaanisella, luonnollisella sekä runollisella laadulla? Näitä kysymyksiä haluan lähestyä opinnäytteen kirjallisessa osiossa.”

Hohhoijaa, ajattelin, sillä tiesin näiden ajatusten käyvän vielä kaikenlaista omaa evoluutiota läpi, mutta olipahan tuossa jotain suhteellisen pätevän kuuloista tekstiä, joka varmasti kelpaisi byrokratialle, ainakin näin alkuun. Ja sinne lähti sähköposti liitteineen.

Tapasimme työryhmän kesken seuraavan kerran marraskuun alussa. Tällöin työryhmä oli kasvanut jo melkein täyteen mittaan. Heli oli kutsunut Bea Tornbergin mukaan lavastajaksi. Olimme aiemmin pohtineet, josko pärjäisimme ilman lavastajaa, jolloin olisin valosuunnittelun lisäksi vastuussa myös tilasuunnitelmasta. Otan yleensä mielelläni vastuun molemmista.

Lavastajan kanssa on henkilökemiat mentävä minusta täydellisen nappiin, jotta yhteistyö on läpeensä mielekästä ja onnistunutta. Tämä johtunee paikoin pintaan nousevasta omasta kärsimättömyydestä, kun liian monet näkökulmat ja varovaisuudet kohtaavat toisiaan (vaarana työprosessin hidastuminen ja kompromissien sekasorto). Diplomaattiset ja sosiaaliset kyvyt ovat ehdotonta plussaa tässä työssä ja koen omaavani näitä kykyjä. Helpommalla kuitenkin pääsee tullessaan toimeen visuaalisen työparinsa kanssa luonnollisella tavalla, ja näin tässä onnekseni kävi.

Bealla oli miltei heti suunnitteluprosessin alkuun kunnianhimoinen vyörymisaspekti-teeman perustalle syntynyt lavastuksellinen idea. Hän suunnitteli tilaan massiivista ramppia, joka alkaisi korkealta ja jatkuisi tilan halki lattiatasanteen alle. Pidin ajatuksesta, vaikka näin vilkas konseptin työntäminen teoksen rakenteisiin tuntuukin yleensä, kuten mainitsin, hieman vastenmieliseltä. Näin rohkea ja kokonaisvaltainen suunnitelma sai minut sen sijaan innostumaan. Ensimmäiset joulukuiset kokeilut harjoitustilassa rampiksi koottujen näyttämöpodestojen kanssa osoittautuivat hedelmälliseksi ja suunnitelma lähti jatkokehittelyyn.

Samalla, kun lattiakonsepti alkoi hahmottumaan, yritin rakentaa valonheittimistä tähteä tai aurinkoa muistuttavaa möykkyä, joka olisi haaveissani vastaavanlainen iso näyttämöllinen väite, *statement* kuin tuo valtavan kokoinen ramppi. En yleensä tykkää tuoda valonheittimiä esiin näyttämökuvassa, eikä se miellyttänyt minua nytkään.

Valonheittimet eivät ole mielestäni järkeviä kauniita. Moni valosuunnittelija käyttää heittimien ja teatteritekniikan olemusta lavastuksellisena elementtinä. Kun en opintojeni alussa tiennyt teatteritekniikasta vielä mitään, saatoin olla vielä innostunut profiiliheittimien suoraviivaisuudesta ja fresnel-heittimien rytmisestä asettelusta takanäyttämön trussissa ja niistä lähtevistä kiiloista usvaisessa näyttämökuvassa. Nykyään kyseenalaistan näkyvien heittimien ja valokiilojen tarpeellisuutta. Mitä nämä valo tuottavat kapistukset ovat tuottavinaan teoksen maailmalle muuta kuin valoa?

Useasti ensimmäinen assosiaationi nähdessäni heitinrakennelmia niiden tuottamissaan usvaisissa valokiilakompositioissa liittyy *sci-fi –elokuviin*. Melkein pystyn kuulemaan, miten valokalusto ampuu värikkäitä lasersäteitä ja hurisee jossain kaukaisessa galaksissa. Onko tästä vallitsevasta estetiikasta

syyttämistä postmodernistista ajattelua, *blockbuster*-elokuvaa vai amerikkalaista show-valo -estetiikkaa, sitä en tiedä, enkä aio paneutua asiaan tässä sen koommin.

Dumasin planetaarisen suunnitelmani ja lähdin tutkimaan runollisempia lähestymistapoja.

Miki oli ottanut äänisuunnittelun lähtökohdaksi klassisen pianomusiikin, jota hän manipuloisi ja hajoittaisi digitaalisesti. Kuten ramppi niin tämäkin teoksellinen elementti oli varhaisessa vaiheessa tullut jäädäkseen. Tajusin pian, että hyvä niin, hyvä, että näin suunnat alkavat hahmottumaan, sillä pian, joululoman jälkeen, olisimme jo esitystilassa ja jonkinlainen pohja olisi hyvä olla olemassa, jotta ehtisimme myös harjoitella esitystä valmiissa esitystilassa valmiin äänisuunnitelman sävyttämänä.

Ehdimme vieraila työryhmän kanssa Mediakeskuksella ja pohtimaan paikkaa rampille ja katsomolle. Emme päätyneet lopulliseen lopputulokseen, mutta sovimme olevamme yhteydessä toisiimme pikimmiten suunnitelmien kehittyessä pikkuhiljaa.

Valollinen konseptini joulukuun puolivälissä perustui ajatukseen hetkellisestä äärimmäisestä kirkkaudesta sekä näyttämötekniikan piilottamisesta. Ajattelin hyödyntää Studionäyttämön korkeutta ja tilata Opetusteatterilta kaikki varastosta löytyvät HMI-heittimet.

Tammikuun alussa päästiin sitten aloittamaan kunnolla, toden teolla.

Haaveilun näyttämöllistäminen

Heli jakoi työryhmälle harjoituskauden alkuun koreografiseen representaatioon liittyviä tekstejä, joiden perusteella löysimme yhteistä perustaa yhteistyöllemme. Tekstien yhteinen purku tuki etenkin Helin ja tanssijoiden yhteistä ajattelua. Pääsin nopeasti kärryille siitä mitä koreografisesti oli tekeillä.

Jo pian koin aiemman suunnitelmani perustan, evolutiivisen valon kehittelyn, melko turhaksi ja kuvittavaksi. Liikkeellinen kieli ei vaatinut sellaista kerrosta. Aloin aistia koreografian sijaan valollisia motivaatioita tilan ja musiikin kautta.

Aikataulullisesti teoksen tekeminen muodostui prosessilähtöiseksi.

Emme aina seuranneet toistemme tekemisiä salissa, vaikka olimmekin usein kaikki paikalla samaan aikaan. Usein kävimme koko rakenteen läpi niillä materiaaleilla ja siinä kohtausjärjestyksessä mikä meillä oli olemassa.

Sen jälkeen työryhmän jäsenet vetäytyivät tavallaan sanattomalla sopimuksella omiin työskentelyihinsä. Heli keskusteli tanssijoiden kanssa, Miki suunnitteli äänimaailmaa, Bea pohti ramppia ja värisävyjä ja minä etenin sillä tavalla, että ensin lähinnä harhailin tilassa, katselin muun työryhmän touhuja ja testasin erilaisia konseptuaalisia ideoita, joita tuntui syntyvän uusia päivätoolkulla.

Haaveilin ja kokeilin.

Haaveilu oli minulle usein hedelmällisin tapa muodostaa ajatuksiani. Haaveilin valmiista teoksesta, haaveilin menneistä ja museoista, ja illoista ja romansseista Wienistä, josta olin palannut vasta muutama kuukausi aiemmin.

Kokeileminen tuntui itselleni loogiselta, vaikkakin vaivalloiselta tavalta edetä omassa työssäni. Tuntui, että teosta voisi valollisesti ja visuaalisesti viedä mihin suuntaan tahansa.

Oli siis tärkeää löytää tarkka yhteinen sävellaji Bean kanssa. Usein pohdittiinkin yhdessä samoja kysymyksiä. Koska meidän työryhmäämme ei kuulunut pukusuunnittelijaa, pohdimme myös pukuja. Se lisäsi suunnittelutyöhömmme kolmannen hedelmällisen alustan, jonka perustalle voisimme rakentaa kokonaisuutta.

Heli ja Laura suunnittelivat esityksen alkavan vyörymisellä. Tanssijat vyöryisivät alas (ja lopulta myös ylös) ramppia. Inspiraationa vyörymiselle oli muun muassa lumivyöryt.

Rampin pinta sekä koko tilan lattia oli ainakin alustavasti sovittu olevan valkoista tanssimattoa.

Toivoin vyörymisen kontrastiksi jonkinlaista eleganttia elementtiä. Eleganssi ja tyylikkyys olivat minulle silloin tärkeitä ja olennaisia aspekteja melkein kaikessa, mihin ryhdyin. Tuntui luontevalta tuoda sitä eleganssia mukaan pukujen kautta. Syntyi ajatuksia iltapuvuista ja silkistä, joka valon kannalta olisi ollut hieno materiaali. Pukujen luonne, materiaali, siluetti sekä materiaalin käyttäytyminen liikkeessä ja valossa ovat itselleni tärkeitä aspekteja ja olennaista ajattelua valoa ja valaistusta suunnitellessani.

Testasimme iltapukuja ja monenmoista kangasta. Esiintyjillä olisi päällä muutama vaatekerros, joista he luopuisivat vuorotellen esityksen edetessä, taka-ajatuksena tälle evoluutioteoria ja evoluutio ylipäätään jonkinlaisena alustavana dramaturgisena kaarena. Kaikenlaisen kerrospukeutumisen pohjana ei kuitenkaan tulisi olemaan alastonta ihoa (alastomuus oli mielestämme taas ylikulutettu esityksellinen kikka tanssipiireissä, tai ainakin jo jotain hyvin *normaalialia* ja *ei-yllättävää*. Päätimme käyttää jo mainoskuvien otosta asti mukana olleita ihonvärisiä kokovartalotrikoita.

Harjoitusten alkuvaiheessa testasimme myös isoja vaaleita keinoturkiksia. Ensimmäinen assosiaatio tietysti: *jääkarhu!* Toinen yleinen assosiaatio liittyi gaala-maailmaan ja juhlallisiin tapahtumiin. Testasimme turkiksia tässä uudessa kokovalkoisessa ympäristössä ja pidimme erityisesti siitä, miten se abstrahoi vyöryvän esiintyjän kehoa. Vain kädet ja jalat ja satunnainen pää vilahtivat välillä turkisten ulkopuolelta. Samalla vyöryminen pehmeän materiaalin sisällä tuntui mukavalta. *Et voilà*, eleganssia ja funktionaalisuutta samassa paketissa. Sillä mentiin.

En vielä osannut sanoa millaisessa valossa ensimmäinen kohtaus, moniminuuttinen vyöryminen alas ja ylös ramppia mattavalkoisissa keinoturkiksissa, voisi toimia parhaiten.

Yleisesti olimme Bean kanssa edenneet ajatuksissamme sellaiseen malliin, että halusimme isosta mustasta tilasta mahdollisimman vaalean. Valkoisten pintojen hohto tuntuisi mielestämme tyylikkäältä ja raikkaalta, sofistikoituneelta esiintyjien liikkeen ollessa usein miltei alkukantaista. Tuli ajatus verhota esitystilan seinät valkoisilla verhoilla. Idea tuki myös jollain tapaa syntyvää äänisuunnitelmaa, joka koostui suurin osin rikutusta midi-versioinnista Schubertin pianosonaattista nro 1. E-Duuri D 157. Klassinen pianomusiikki *with a twist* (jääköön tämä viimeiseksi kerraksi, kun tätä

muotoilua käytän!) yhdistettynä juhlallisen vaalean tilan ja oudon glamourin omaiseen pukuloisteseen. Hieman pohdittiin, meneekö nämä audiovisuaaliset elementit esteettisesti jo liikaa samaan suuntaan, mutta toisaalta liikekieli oli niin vahvasti jotain ihan muuta.

Ajattelimme ensin verhota tilan kokonaan noin kymmenmetrisen korkeuden mitalta. Viereisestä TV-studiosta löytyi jopa sopivan mittaista vaaleaa molton-verhoa. Verhot kuitenkin osoittautuivat hieman tahraisiksi eikä niiden käyttöä lopulta muutenkaan suositeltu koko Mediakeskuksen ja yläkerroissa olevien Aalto-yliopiston tilojen homevaurioepäilyn takia. Verhoissa mahdollisesti oleva home saattaisi levittäytyä myös Studionäyttämön puolelle, joka oli säilynyt homevapaana alueena. Saimme hyväkuntoiset, mutta lyhyemmät valkoiset verhot Teatterikorkeakoululta, joiden mitta oli vain noin neljä metriä. Saimme näillä verhottua sivut ensimmäisen valosillan verhokiskoihin saakka. Olimme ratkaisun kanssa ihan tyytyväisiä. Ajattelin keksiä valolla tai jonkinlaisella trussirakennelmalla ratkaisun synkälle tilalle ja katolle, joka ammotti yläpuolellamme kuin musta aukko, ja joka imi kaiken ilmapuuden itseensä.

Ennen kyseisen idean syntyä tapahtui kuitenkin vielä iso tilallinen muutos:

Dramaturgimme Laura ehti olla mukana harjoituksissa vain suunnilleen kerran viikossa. Hän seurasi hiljaa harjoituksia ja kertoi jälkeensä havainnoistaan. Hänellä oli tapana ilmaista asiansa kysymyksien muodossa. Miksi teette näin, miksi tuommoinen ratkaisu? Vaikeina, ehkä uupuneina hetkinä kysymykset tuntuivat mielestäni välillä provosoivilta, mutta ymmärsin pian, että vastausten löytäminen oli ehdottoman loistava tapa edetä omilla ajatuksilla. Kerran kävi kuitenkin niin, että Laura ehdotti niinkin isoa asiaa kuin katsomon siirtämistä. Ajattelin että onpa toisella pokkaa ehdottaa sellaista, sehän muuttaa kaiken! *Koko valosuunnittelu uusiksi! Ei hitossa! Beakaan ei todellakaan lähde tuohon mukaan!* Saatoin jopa suuttua ja rauhoituttuani piti selventää Lauralle, että tympääntymiseni ei ole suunnattu häneen henkilökohtaisesti. Rauhoituttuani – olinkohan porukan ainoa kiukkupää? – suostuin vilkaisemaan teostamme uudesta näkökulmasta, aivan rampin montun reunalta.

Aiempi ajatus oli asettaa korkealle nouseva katsomo viistosti tilan tyhjälle ja tasaiselle puolelle. Ramppi olisi jäänyt suhteellisen etäälle ja näyttämön

etupuoli olisi ollut tasainen ja sitä myötä oiva paikka kaikelle kineettisemmälle havainnolle lähietäisyydeltä.

Ja kas, uusi katsomis- ja kokemissuunta tuntui yllättävän raikkaalta ja myös toimivalta. Olisi hienoa nähdä juuri rampilla tapahtuvat asiat todella läheltä ja kokea valtava vino pinta ja sen erilainen fysiikka lähietäisyydeltä. Ainoat isot kysymykset, jotka liittyivät uuteen potentiaaliseen ratkaisuun, olivat yleisön turvallisuutta koskevia seikkoja. Tarvitsisimmeko kaidetta rampin reunalle? Tai kenties koko montun ympäröivä aita? Mahtuuko näin kapeaan tilaan ehkä vain yksi katsomorivi, jos turvallinen kulku edellyttää 1,2 metriä tai jotain sellaista? Tuona kohtalokkaana iltapäivänä LUME:n väki oli jo lopettanut työpäivänsä ja jouduimme odottamaan vastauksia aamuun asti.

Seuraavana päivänä uusi suunnitelma osoittautui toimivalta. Ei edes kaiteita tarvitsisi asentaa, kunhan joku meistä olisi ennen jokaista esitystä montun reunalla päivystämässä ja huomauttamassa muutenkin hyvin näkyvästä montusta ja oheistamassa ihmiset katsomoon.

Mitä enemmän seurasin harjoituksia tästä uudesta näkökulmasta, sitä enemmän tykästyin siihen. Alkoi tuntua siltä, ettei uusien ideoiden ja affektien tulolle ollut rajaa. Ja ensi-iltaan oli vielä vajaat kolme viikkoa, eli hyvin oli aikaa ties millaisille muutoksille ja kokeiluille. Aloin suorastaan fanittaa näin impulsiivista prosessityöskentelyä, jonka puitteissa ihan kaikki saa elää ja elää melkein väkisinkin.

Tila avautui tietenkin ihan eri tavalla. Tavallaan koko tilan luonne muuttui, tila oli kuin uusi. Katsomon paikka määrittää näkökulman, josta käsin havainnoi ympäristöään. Ensitöiksemme siirsimme valkoiset verhomme. Peitimme niillä uuden takaseinän.

Studionäyttämön katto tuntui entistä tyhjemmältä.

Miki oli jossain vaiheessa heittänyt sellaisen idean ilmoille, että hän haluaisi ripustaa pienempiä kaiuttimia eri puolille tilaa. Ääni avautuisi tilassa silloin laajemmin ja elävämmin. Kannatin ideaa miettien tietenkin ripustusten visuaalista puolta.

Nyt kun tilan luonne ja lainsäädännöt olivat muuttuneet, ja koska idea kaiuttimien ripustuksesta oli ilmaistu, heräsi minulle ajatus mielessäni jo jonkin aikaa muhineesta valaisimesta.

Olin Wienissä nähnyt ravintolassa loisteputkista koostuvan valaisimen. Sen muoto muistutti minua etäisesti kattokruunusta. Valaisin näytti siltä, että se olisi joskus kauan sitten asennettu, ja ikään kuin samantien unohdettu sinne keskelle korkeaa kattoa. Parit loisteputket kuudesta olivat hajonneet, muutama loisteputki taas oli korvattu väärällä, hyvin kylmäsävyisellä putkella. Valaisin ei myöskään palvelut enää varsinaisena valaisimena. Ravintola oli valaistu aika kirkkaasti, todennäköisesti perinteisellä tehdashallimaisella loisteputkiratkaisulla, jos nyt oikein muistan, ilta oli tietenkin kostea.

Kyseisen valaisimen muistan kuitenkin hyvin, varsinkin sen omaperäisen läsnäolon siellä ravintolassa. Tästä muistosta inspiroituneena ideoin paperille kattokruunun, joka koostuisi kolmesta loisteputkivalaisimesta sekä niiden keskelle sijoittuvasta kaiuttimesta. Näitä tulisi roikkumaan katosta noin 2-3 metrin korkeudessa kahdeksan kappaletta, sopivasti auditiivisia että visuaalisia seikkoja huomioon ottaen tasaisesti eri puolilla tilaa. Suunnitelma kohtasi kiinnostusta työryhmässä ja toivottiin prototyypin ehtivän syntyvän mahdollisimman pian. Lupasin ryhtyä toimeen saman tien. Bea lupasi auttaa. Lopulta LUME:n metallipajan työntekijät avustivat valaisinrunгон ideoinnissa ja teossa ja nopeasti niitä oli hitsattu kasaan 12 kappaletta, kun ensimmäinen prototyyppi oli todettu toimivaksi rakennelmaksi. Runko oli helppo ruuvata kiinni kaiuttimeen ja VÄS:in 120cm pituiset loisteputkivalaisimet kiinnittyivät muutamilla ruuveilla rautarunkoon.

Ripustaminen osoittautuikin sitten hankalammaksi, etenkin piuhojen virityksen takia. Mielikuvassa minimalistiset ratkaisut näyttävät aina entistä minimalistisimmilta. Vaikka sähköpiuhoja oli lopulta vedettävä kannattavaa vaijeria pitkin vain kaksi (sähköt valolle ja kaiuttimelle sekä signaali kaiuttimelle), niin kattokruunun päässä piuhojen kasa olikin mykistyttävä. Olisihan niitä loisteputkivalaisimien piuhoja voinut lyhentää, mutta lainatavaran saksiminen ei tuntunut vaivannäön arvoiselta, eikä itseasiassa tullut mieleenkään kuin vasta jälkeenpäin. Näin ollen kolmen loisteputkivalaisimen ja yhden kaiuttimen sähkö- sekä signaalipiuha oli nidottava yhteen myttyyn mahdollisimman nätisti kattokruunun sisään, eli käytännössä kaiuttimen päälle. Lopputulos aiheutti sen, että kattokruunujen painolliset keskipisteet eivät olleet enää aivan keskellä. Suurin osa

kattokruunuista roikkuivat tilassa hieman vinosti. Olin kuitenkin tyytyväinen kattokruunujen yleiseen olemukseen ja määrään ja ajattelin löytää ratkaisun vinoudelle myöhemmin. Tärkeämpää oli löytää loisteputkille oikea värisävy.

Sävyaskaala

Sävyt ovat taiteellisessa työssäni hyvin tärkeässä roolissa. Pohdin niitä hartaasti. Pyrin aina silmän lisäksi myös syvempiä aisteja miellyttävään skaalaan, joka sopii teoksen kokonaisuuteen ja tuntuu uudelta, raikkaalta, ehkä aistikkaalta – sellaiselta, jota en ole itse ennen nähnyt, tai kenties edes kokenut. Tämä pohdinta ei koske vain väriskaalaa, ainakaan sillä tavalla miten ehkä maallikko väreihin liittyvät asiat tulkitsisi puhuessaan värivaloista. Puhun itse enemmänkin eräänlaisesta sävyaskaalasta, johon liittyy muitakin aspekteja kuten laadulliset ja sommitelmalliset skaalat: valon laatu suhteessa tilaan ja valaistuun materiaaliin, laadulliset erot tilassa ja vuoron perään eri kohtauksissa.

Heitinvalintojen lisäksi tämä on ehkä se runollisin ja herkin hetki valosuunnitelman konseptuaalisen osuuden luomisprosessissa: filttteriarkiston läpikaluaminen ja filtttereiden testailu ympäröivää valoa vasten. Kiireettömänä hetkenä ja laajan ja hyvin organisoidun filttteriarkiston tai -hyllyn edessä sävyjen tutkailu on mitä parasta työaikaa.

Opintojeni alussa suorastaan romantisoin värifiltterirullien julkista ja näkyvää kuljetusta paikasta toiseen. Kuvittelin näyttäväni oikealta taiteilijalta (vaikka taiteilija jo olinkin). Kuinka runollista, ajattelin itsekseni.

Valtaisan muokattavuuden takia työskentelen mieluiten enimmäkseen konventionaalisten valoheittimien kanssa, vaikka tarjolla olisi ties mitä liikkuvaa tai ei-liikkuvaa led-valokalustoa varastossa tai katossa. Laadullinen muokattavuus on mielestäni edelleen aivan eri luokkaa. Konventionaaliset tungsten-heittimet tuntuvat tilassa myös erilaiselta, jotenkin paremmalta. Se johtuu ehkä heitinten tuottamasta lämmöstä ja lämpöerityksen myötä syntyvästä hajusta, mutta on siinä tunteessa jotain muutakin, jota on vaikea kuvata sanoin. Jokin runollinen, banaali läsnäolo ehkä.

Usein tyydyn mielelläni kunkin teatterin, studion tai muun tilan tarjoamaan filtterivalikoimaan. Tykkään jättää tietyn osuuden suunnittelutyöstäni sattuman, mahdollisesti kohtalon varaan. Välillä uskon kohtaloon ja usein luotan intuitiooni.

Kun värisävy on löytynyt, on usein säädettävä muita laadullisia arvoja, jos värifilteri sitä ei itsessään tarjoa. Erilaiset valoa levittävät *silk-* ja *frost-*filterit, pehmentävät diffuusiofilterit sekä himmennettävät *neutral density*-filterit ja niiden yhdistelmät tuottavat lopulta halutun tuloksen.

Kattokruunuihini löytyi oikea sävy L134 Golden Amber –filterin avulla. Sekä väri että himmennys kylmän-valkoista loisteputkea vasten tuntui hyvältä valinnalta. Omituisten kattokruunujen valaisema iso valkoinen tila valkoisine verhoineen takanäyttämöllä sai uudessa valossaan tietynlaisen romanttisen ja sofistikoituneen tyylikkään ilmeen.

Romantiikan ajaton fiktio

Intuition ja haaveilun muodostama ulosantini ja kommunikaatio olivat johdattaneet teoksen visualisuuden eräänlaiseen fiktiiviseen romantiikan tyyliuntaan. Tai näin minä itselleni sen määrittelin. Mikin käyttämä varhaisromantiikan tyyliuntaa edustava Schubertin pianosonaatti soi kauniisti tässä ympäristössä, varsinkin kun Miki sai kaikki kattokruunujen sisältämät kaiuttimet toimimaan, jolloin midi-pianon soinnut kiersivät tilan halki ja poikki.

Hämärretty loisteputkivalo sai tilan tuntumaan utuiselta, melkein usvaiselta. Mielikuvat veivät suurenmoisten juhlien jatkoille, sellaisille joissa en ole koskaan käynyt. Mielikuvissani olen päihtynyt, kuten muutkin aamutuntien palvojat. Kukaan ei tanssi. Maailma näyttäytyy samealta ja asiat, pinnat, tuntuvat samettiselta.

Tähän mielikuvaan sopi mielestäni hyvin, että teoksen koreografia koostui pitkälti lattiatasoisesta ryömimisestä ja muusta liikehännästä. Ja lopuksi noustaisiin uuteen hetkelliseen ekstaasiin.

Näin tämän eteemme avautuvan romanttisen tila-aika –mielenmaiseman antavan tilaa kaikenlaiselle järjettömälle ja inhimilliselle temmellykselle, abstraktille etenemiselle ja pysähtymiselle. Näin ollen oli kyseessä siis mielestäni oikein sopiva tila Helin koreografian ympärille.

Romantiikan aikakauden taidenäkemykseen tämä sopi hienosti:

Edeltävän Valistuksen aikakauden järjen palvonnalle ja jälkimmäiselle Realismin aika-ajoin jopa raa'alle luonnollisuudelle vastakohtaksi asettuva Romantiikka toi ilmoille tunteet, luonnon ja luontokokemuksen, kiihkeät emootiot ja elämykset. Romanttisessa taiteessa asiat ovat tuotu esille mahdollisimman aistikkaana – haaveet, kauneus, elämän ihmeellisyys etusijalla.

Meillä romantiikan estetiikka ja aate oli viety pidemmälle. Voisi ehkä meidän romantiikkamme edustaneen päivitetystä ala-genreä – avantgardistista, tai futuristista romantiikkaa ehkä. Kai se on katsojan päätettävissä. Romantiikassa on se hieno puoli, ettei asioita tarvitse järkeistää.

Meillä oli vapaus tehdä ihan mitä vaan, rumaa ja karuakin, naiivia, mitä väliä, kunhan se tuntuisi hyvältä.

Valotilanne oli harjoituksissa hetken aikaa pysynyt melko staattisena. Kattokruunut olisivat päällä alusta loppuun, ei sen kummempia havaittavia muutoksia. Halusin testata kuinka pitkälle staattinen, mutta itsessään kaunis valotilanne voisi viedä. Tajusin siinä haaveilusessioideni lomassa, että jotain muutakin on keksittävä. Joku toinen taso.

Epäonnistunut Rothko-homage

Pian tilassa roikkui ilmassa kattokruunujen lisäksi iso 4,8m x 2,7m kokoinen projisointikangas.

Halusin lisätä staattiseen valotilanteeseen jotain subtiilia värillistä tasoa, joka olisi tilassa ihan itsekseen, ottaen suhdetta tilan liikkeellisiin tapahtumiin ainoastaan vääjäämättömällä läsnäolollaan.

Inspiraationa oli Mark Rothkon kuvataide, se tunnetuin myöhäisempi tyyli, jossa erivärisiä, tavallaan ääriiviivattomat värineliöitä on kasattu päällekkäin, muodostaen kontrastisia vaikutelmia horisontista ja valoa hohkaavista aukoista.

Mark Rothko juolahti mieleeni luettuani hänen esseensä *The Romantics Were Prompted*. Seuraavat katkelmat kyseisestä esseestä herättivät erityistä huomiotani:

“The romantics were prompted to seek exotic subjects and to travel to far off places. They failed to realize that, though the transcendental must involve the strange and unfamiliar, not everything strange or unfamiliar is transcendental. [...]

The most important tool the artist fashions through constant practice is faith in his ability to produce miracles when they are needed. Pictures must be miraculous: the instant one is completed, the intimacy between the creation and the creator is ended. He is an outsider. The picture must be for him, as for anyone experiencing it later, a revelation, an unexpected and unprecedented resolution of an eternally familiar need.

- *They are unique elements in a unique situation.*
- *They are organisms with volition and a passion for self-assertion.*
- *They move with internal freedom, and without need to conform with or to violate what is probable in the familiar world,*
- *They have no direct association with any particular visible experience, but in them one recognizes the principle and passion of organisms.” (Rothko 1947)*

Hän vaikuttaa lievästi kritisoivan romantiikan ajan taiteilijoiden pyrkimyksiä transsendentaalisuuteen, mutta käsittääkseni vain osoittaakseen hänen ajattelutapansa olevan sukua romantiikan ajatteluun, mutta olevansa lähestymistavassaan lähempänä kyseisen transsendentaalisuuden tavoittelussa. Hän haluaa nähdä pidemmälle.

Rothko jatkaa väittämällä taiteilijan tärkeimmän työkalun olevan hänen kokemuksensa kautta omaksumassa taidossaan luoda ihmeitä silloin, kun ihmeelle syntyy tarve. Kuvan on oltava niin ihmeellinen, että kun taiteilija on saattanut sen loppuun, se ei ainoastaan palvele kokijaa, näyttelyn vierasta, purkamalla tämän odottamattomia ja ennennäkemättömiä tarpeita, vaan ennen kaikkea sen on palveltava itse taiteilijan tarpeita. Kuvat ovat ainutlaatuisia ilmiöitä ainutlaatuisessa hetkessä, organismeja omalla tahdolla ja intohimoisella itsetietoisuudella, jotka elävät sisäisellä vapaudella, vailla tarvetta samastua todellisen maailman realiteetteihin tai taistella näitä vastaan. Niillä ei ole suoraa yhteyttä mihinkään tiettyyn olemassa olevaan kokemukseen tai ajatukseen, mutta niissä voi tunnistaa organismeissa piilevän sisäisen intohimon ja periaatteen.

Minun oli helppo samastua näihin kauniisiin ajatuksiin taiteen tekemisestä. Taiteen, tai yksittäisen kuvan, ei tarvitse selittyä muulla tavoin kuin omalla itseisarvolla, jonka taiteilija on luonut teokselle, tai pannut alulle teoksessa.

Kuva syntyy omista kokemuksista ja sen on oltava tekijälle tärkeä ja merkityksellinen.

Näistä ajatuksista inspiroituneena päätin toteuttaa kunnianosoituksen hengessä elävän Mark Rothko –organismien, joka ei suhtaudu koreografiaan millään lailla eikä kerro teoksesta mitään, vaan on itsenäisenä teoksena tasavertaisena sen rinnalla. Kuvittamista tai selittämistä teoksemme ei mielestäni kaivannut. Oli ehkä lähinnä korostettava teoksen omaehtoisuutta.

Luin Rothkon tauluista hieman lisää ja törmäsin Boston Globe -lehden artikkeliin vuonna 2014 avautuneesta Rothko-näyttelystä (Edgers 2014), jossa Rothkon Harvard-yliopistolle toteutetut murallit olivat jälleen, 35 vuoden

varastoinnin jälkeen, otettu uudelleen näyttille. Teokset olivat ensimmäisen esillepanonsa aikana 1964-1979 kärsineet pahanlaatuisia vaurioita johtuen näyttelytilan silloisesta luonteesta. Tila oli samalla illallishuone, jossa erään illan juhlallisuudet saattoivat teettää muraaleille erikoislaatuista vahinkoa, mutta varsinkin tilan huono valaistus, pitkälti ilmeisesti suora auringonpaiste, oli saanut taulujen värit haalistumaan pahasti. Nyt taulut oli otettu esiin ja entisöity erikoisella tavalla: projisoinneilla, jotka ehostavat taulujen haalistuneet kohdat. Tarkasti kohdistettua värivaloa siis. Huikea mielipiteitä varmasti jakava innovaatio, kuten artikkelikin ennustaa.

Rothkolle hyvin tärkeää oli oikeanlainen valo näyttelytilassa. Yleisesti on myös tulkittu Rothkon *maalaavan valoa*, hyödyntäen väriyhdistelmien luomaa kirkkauden vaikutelmaa.

Harvard-yliopiston innovatiivinen teknologian hyödyntäminen tuntui tässä yhteydessä hulvattoman ironiselta. Kyseinen konsepti lisäsi haluani entisestään toteuttaa oma valo-Rothkoni.

Bean kanssa sovittuani asiasta, asetimme projisointikankaan pystysuunnassa näyttämön vasempaan ylänurkkaan, samalla yrittäen jättää riittävästi tilaa kankaan taakse valoheittimille ja niiden avauskulmille.

Eihän siitä oikein tullut mitään. Halusin projisointikankaan sijoittuvan lähelle tilan nurkkakulmaa, eikä jonnekin keskemälle tilaa. Halusin välttää tukkoisuutta. Kattokruunuille ja esiintyjille oli tärkeä taata riittävä tila. Kokeilut profiiliheittimien kanssa jäivät lyhyeen. Testasin kaikenlaisia viritelmiä ja kulmia ahtaalta valosillalta käsin, mutta lopputulos ei tyydyttänyt minua. Kun olin saanut viritettyä yhden heittimen edes jotenkuten suorakaidemaista valollista jälkeä tuottavaksi, olisi pitänyt saada saman näköistä jälkeä vielä kymmenille heittimille eri värifilttereillä (Led-profiiliheittimiä ei ollut käytössäni).

Kokeilin toteuttaa ideani myös toisesta suunnasta, valaisemalla valkokangasta edestäpäin, mutta edes kahden heittimen yhteinen teho ei tuottanut noin kymmenen metrin etäisyydeltä näin tuhdeilla värifilttereillä mitenkään riittävän kylläistä tulosta. Kaikessa haaleudessaan suunnitelma oli helppo todeta epäonnistuneeksi.

Lavastuksellisenä elementtinä pystyyn käännetty projisointikangas oli kaikesta huolimatta vaikuttavan näköinen. Olimme asettaneet kankaan

hieman vinoon ja siten se kommunikoi hienosti yhtä lailla viiston ja valkoisen rampin kanssa.

Olin lisännyt projisointikankaan viereen valosillan kaiteeseen viiden *flood*-heittimen rivin. Itsessään valkoisilla *L216 White Diffusion* -filttereillä varustettuna heittimet miellyttivät esteettistä silmää, ja antoivat hienoa, hellävaraista mutta kattavaa täytevaloa kattokruunujen valaisemaan hämärään hohtoon sekä rytmittävät valkoisten, viistojen pintojen kokonaiskuvaa. Jonkinlainen valollinen merkitys oli siis annettava kankaalle, kun se kerran oli jo objektina löytänyt merkityksen olemassaololleen.

Yön aikana tuli idea hyödyntää jonkinlaista videokuvaa. Videoprojektori asennettiin oitis paikalleen. Projisoin kankaaseen erilaisia värejä. Tietenkin projisoin aluksi myös kuvia Mark Rothkon tauluista, mutta aiempi ajatus *elävästä Rothkosta* ei vaikuttanut videoprojisointina enää millään lailla mielenkiintoiselta.

Oikea suunta löytyi lopulta assosiaatioiden maailmasta.

Assosiatiiviset rummuniskut

Kun teosta piti kuvata sanojen muodossa markkinointimielessä Facebook-tapahtumaa ja Taideyliopiston muita tiedotuskanavia varten, ehdotin, että jokainen kirjoittaisi teoksen nimestä mieleensä tulevat assosiaatiot ja ideat paperille. Viisi minuuttia aikaa. *Hep!* Tuloksia sitten karsittiin hieman, jotta tekstivyyhti ei vaikuttaisi ulkopuolisille avautumattomalta Teakkilaisten sisäpiirihuumorilta. Lisäsin anagrammeja joka viidennen assosiaation jälkeen, ikään kuin lisätäkseni objektiivisia tulkinnan kerroksia tekeleeseen:

MASS THING

MASS THING on tutkimus ihmisestä.

MASS THING on kusetusta.

MASS THING on muutosta.

MASS THING on neuvottelu.

MASS THING on lihaa lihassa. Lihaa tilassa.

HAGS MINTS

MASS THING on aistimista.

MASS THING on vuorovaikutusta.

MASS THING on joskus, mutta vähintään kerran, floppi.

MASS THING on mehevää.

MASS THING on orgaanista.

ANGST HIMMS

MASS THING on meditatiivista.

MASS THING on hengittävä.

MASS THING on nakki.

MASS THING on anonyymi toosa.

MASS THING on ensi kuun vuokra.

HAM STINGS

MASS THING on evoluutioteoria.

MASS THING on materiaalia.

MASS THING on jokaiselle erilainen.

MASS THING on rehellistä kömpelyyttä.

MASS THING on valtavaa suurta väijäämätöntä tärkeää.

MANS SIGHT

MASS THING on paljastumisen prosessi.

MASS THING on taikinaa pannulla.

MASS THING on maailmassa.

MASS THING on matka ihoon.

MASS THING on vähän enemmän tai vähemmän kuin edelliset kokeilut.

MASH TINGS

MASS THING on auringon ja jumalan luoma kastemato.

MASS THING on viimeinen niitti.

*MASS THING on jopa parempi kuin edellinen versio.
MASS THING on orientaatiotyöpaja.*

MATH SINGS

Assosiaatioiden aukikirjoittaminen oli luonteva tapa esitellä teosta, sillä olimme jo harjoitusten varhaisessa vaiheessa kukin taiteilija omien ideoidemme ja assosiaatiovirtojemme viemiä. Assosiaatioita oli sovitettu yhteen jatkuvasti ja joka kerta syntyi jotain uutta, eheämpää ja kypsempää.

Myös ohjaavien opettajiemme palaute läpimenojen perusteella sisälsi mielenkiintoisia assosiaatiivisia ajatuksia:

Oli puhetta jääkarhuista, melankoliasta, sulavista jäävuorista ja ilmastonmuutoksesta, sekä Marlene Dietrichistä ja wagnerilaisesta aikakaudesta. Ajatukset veivät myös alkukantaisiin otuksiin, fossiileihin ja alkulimaan, mikrobiologiaan ja bakteereiden liikehdintään. Myös assosiaatiot grilliin ja pyöriviin makkaroihin tuli mainituksi. Palautteen sisältämät mielikuvat vaikuttivat siis menevän aika lailla yksi yhteen omien assosiaatioidemme kanssa.

Syntyi ajatus käyttää näitä kaikista yksiselitteisimpiä assosiaatioita projisointien muodossa. Halusin myös luoda visuaalista häiriötä. Häiriö, eli tarkoituksellisen vian ja virheen hyödyntäminen esityksen äänisuunnittelussa oli jo alusta alkaen vahva idea, josta oltiin pidetty yhdessä kiinni. Tartuin tuohon ajatukseen häiriötekijöistä. Mitä se tuottaisi, jos toisin ne yleisimmät assosiaatiot kuvina näkyviin sattumanvaraisten väläysten muodossa? Johdattaisiko se katsojaa näkemään jotain uutta, tai vaihtoehtoisesti jotain muuta? Pääsisikö silloin kenties syvemmälle kinesteettiseen kokemiseen, kun visuaalisuus on riisuttu tulkinnallisesta latauksestaan, kun voi kuitata yksiselitteisimmät assosiaatiot käsitellyksi niiden tultua esiin kuvien muodossa. Voiko silloin keskittyä muihin, ehkä syvällisempiin asioihin? Vai herättäisikö sattumanvarainen kuva- ja värivälke katsojan mielenkiinnon, toisiko se teokselle mielenkiintoisen lisäkerroksen? Yleensä vialliset tuntevat asiat lähinnä häiritsevät ja pitävät valppaana. Yllättävällä välkkeellä tai sekunnin murto-osan näkyvällä kuvalla saattaa olla herättävä ominaisuus.

Idean yhteydessä tuli mieleen Joseph Haydnin 94. sinfonia, joka sisältää 2. osassa yllättävän rummuniskun. Erään laajalle levineen tarinan mukaan Haydn pyrki rummuniskulla herättämään nukahtaneen yleisön – hereillä olevan yleisön suureksi iloksi. (Filmer, vuosi tuntematon) Sinfonia tunnetaan yllätyselementtinsä vuoksi lempinimellä *Die Symphonie mit dem Paukenschlag*, eli *Rummuniskusinfonia*.

Aloin lisätä visuaalisia, assosiatiivisia rummuniskuja läpimenoihin. Ensin niitä oli vain muutama, sitten niitä alkoi olla niin paljon, että se vei huomion koreografialta. Tuolloin olin esityksen valodramaturgian suhteen vielä hieman hakuteillä. Tuntui loogiselta antaa katsojien ensin havaita tila ja esiintyjät kaikessa rauhassa. Halusin korostaa rauhaa ja tukea sitä, mutta halusin myös tuottaa pientä virittävää hämmennystä katsojille. LUME:n Studionäyttämön naapurissa sijaitsee elokuvateatteri *Kino Sheryl*. Menin sinne usein tyydyttämään vapaa-ajan tarvettani harjoitusten jälkeen ja valojen pystytysten lomassa. Olin siellä yleensä hyvissä ajoin ennen näytöstä ja tuijotin tyhjää valkoista valkokangasta, ennen kuin varsinainen elokuva lähti käyntiin. Se rauhoitti mieltäni. Halusin tuottaa vastaavanlaista tunnetta meidän esityksemme yleisössä. Valaisin valkokangasta koko ensimmäisen puoliskon ajan lähinnä valkoisella valolla. Uskon sen tuottaneen katsojissa rauhoittuneen ja samalla odottavaisen tunteen. Valaistu valkokangas vei myös huomion sen valossa kylpevästä tilasta. Hämmennys syntyi, kun valkokankaalle ei vastoin odotuksen tullutkaan mitään kuvaa näkyviin, vaan sen sijaan rampin päässä sijaitseva karvainen kasa alkoi liikehtiä.

Olin kaiken tämän ajan testannut erilaisia tulokulmia varaamalleni HMI-heittimille.

Ajatus äärimmäisestä kirkkaudesta oli pyörinyt mielessäni joululomasta asti. Halusin tilan hohtavan kirkkaasti jossain kohtaa esityksessä. Kirkkaudella ei ollut missään vaiheessa tarvetta koreografian tai tilan puolesta, mutta koko ajan tuntui siltä, että voisin löytää sille hyvän kohdan jossain teoksen dramaturgian loppumetreillä. Voisin esimerkiksi tuottaa visuaalisen *räjähdyksen*, joka lopettaisi koko esityksen. Sellainen jättäisi katsojien silmiin jälkikuvan joksikin minuuteiksi. Tuon tapainen hämmennyksen kokemuksen tuottaminen tuntui ideana hyvältä. Työryhmässä vallitsi läpi harjoituskauden tietynlainen vilpityn kokeilunhalu, mikä salli kaikenlaisen aluksi päämäärättömältä tuntuvan kikkailun.

Minulla oli varauksessa neljä 1200 wattista HMI-heitintä. Osoittautui erittäin hankalaksi löytää niille hyvä paikka tilasta, sillä pyrin alusta alkaen siihen, ettei näyttämöllä näkyisi tämän tapaista selvästi valonheittimeltä näyttävää kalustoa. Silmissä tuntuvaa kirkkautta oli näin ollen mahdoton saavuttaa. Valon tulokulma olisi pitänyt olla katsomoa suoraan vastapäätä, tai valon olisi pitänyt heijastua jotain pintaa kautta sieltä suunnasta. Kermanvalkoisesta molton-verhosta ei ollut sellaiseksi reflektoriksi emmekä halunneet tuoda näyttämölle enää mitään isoja elementtejä. Heittimille löytyi lopulta toimiva käyttötarkoitus, kun koreografinen linja vahvistui ja toin mukaan värejä, paljon värejä.

Päälle vierivät värit

Pelatakseni varman päälle olin asennuttanut etuvaloiksi kuusi Martinmerkkistä MAC TW₁ -heitintä. Kyseessä on motorisoitu, eli liikkuva valonheitin. Se toimii tungsten-polttimolla, joka oli minulle tärkeä kriteeri. En halunnut käyttää led-kalustoa, sillä saatavilla oleva led-kalusto tarjosi sellaista valoa, jota en halunnut nähdä arvokkaan tuntuisella näyttämöllämme. Valon ohjattavuudella varmistin muunneltavuuden. Emme osanneet silloin vielä sanoa, millaisiin asetelmiin tilassa valmis koreografia veisi. Kuudella heittimellä sain katettua koko näyttämön tasaisella, ja tarvittaessa värikkäällä valolla.

Kaikenlainen väritön ja kirkas etuvalo alkoi pian tuntua turhalta, jopa vaivaannuttavan turhalta. Minua jostain syystä nolotti tuollainen valo. Se paljasti yksityiskohtia, joiden ei tarvinnut näkyä. Olin asentanut etuvalot melko matalalle. Matalalta tuleva valo latisti muuten niin kolmiulotteisen tilan järkyttävän kaksiulotteiseksi. Yleensä pidän matalalta tulevasta etuvalosta, mutta tässä kontekstissa ja tuolla valonlaadulla siitä ei ollut mihinkään.

Aloin tutkia löytyisikö värikkäälle etuvalolle jotain käyttöä tässä teoksessa. Värit tulivat hienosti esille näyttämön valkoisuudessa. Minua viehättivät erityisesti täyteläiset värit. Tilaan pamahtava monokromaattinen värivaikutelma vaikutti niin omituiselta, että jäin pohtimaan sen potentiaalia. Seuraavan läpimenon aikana pyöritin valonheittimien värikielkoa satunnaisissa kohdissa. Löysin oikean kohdan värivalon käytölle teoksen

loppuvaiheessa, kun esiintyjät olivat ensin hiljentyneet valkokankaan alle ja alkoivat edetä nykivin liikkein keskemälle tilaa pikkuhiljaa tiputtaen vaatteitaan. Esiintyjien hiljennettyä hetkeksi valkokankaan alle laitoin etuvalot päälle. Ensin punaista valoa 15 sekunnin ajan, sitten violettia valoa 15 sekunnin ajan, sitten syaania valoa saman ajan verran, jne.

Samanaikaisesti projisoitiin valkokankaalle samoja värejä, mutta nämä vaihtuivat kymmenen sekunnin välein. Tämä aiheutti sen, että valkokankaalle osuvat värit (projisoitu valo sekä valonheittimien laajalle leviävä valo) sekoittuivat, muodostaen ihmeellisen kauniita additiivisen värisekoituksen mukaisia *väriliukumia*. Pidän kyseistä, noin seitsemän minuuttia kestävästä kohtausta valollisesti ehkä hienoimpina kohtauksina, mitä olen lyhyen urani aikana suunnitellut. Samanaikaisesti soi Mikin suunnittelemaat hitaat, väri vaihtojen kanssa melkein synkronoidusti soivat pianon iskut. Kaunis, harras hetki.

Esiintyjien hytkyily eteni tämän kaiken kauneuden keskellä siten, että he riisuivat hitaasti valkoiset t-paitansa, jolloin alta paljastui ihonvärinen kokotrikoo. Värillisissä valoissa olisi ollut hankala päätellä onko esiintyjät alasti vai eivät, joten päätin korostaa ei-alastomuutta HMI-heittimillä, joista aiemmin kirjoitin. Kirkas valo vyöryi värillisen valokierteen keskelle, tuovan tapahtumat hetkellisesti eräänlaiselle paljastavalle todellisuuden tasolle. Emme missään vaiheessa tähdänneet alastomuuden käyttöön esityksessämme, joten tuntui perustellulta korostaa faktoja tässä kohtaa, ennen esityksen viimeistä, kehoja jälleen mystifioivaa valotilannetta.

Lopussa kattokruunujen loisteputket sammuihin räpsien jättäen jäljelle hohtavan valkoisen verhon. Olin asentanut verhon taakse seitsemän *flood*-heittimen rivistön. Niiden valo antoi verholle lämmintä, lohdulliselta ja jotenkin ylevältä tuntuva hohtoa. Se toimi hienosti kontrastina Mikin äänisuunnitteluun, joka jatkoi taputusta, jota ensin ainoastaan esiintyjät tuottivat. Heidän lopetettua läpsyttävät taputuksen äänet kuuluivat kattokruunuihin sijoitetuista kaiuttimista. Taputus moninkertaistui siten, että se alkoi kuulostaa satojen käsien polyfoniselta taputukselta, jolloin se alkoi kuulostaa myös lumivyöryltä. Lumivyöryä esittävä lyhyt video valkokankaalla päätti esityksen valojen suhteen. Taputus jatkuu vielä hetken, loppuu, ja korvautuu yleisön taputuksella.

Esityksen kokonaiskompositio

Jotta en jätä raportissani yhtäkään valollista ratkaisua mainitsematta, tiivistän teoksen kokonaiskomposition ja –dramaturgian seuraavasti.

Lainaan koreografimme Heli Keskikallion kirjoittaman kohtausesittelyn (Keskikallio 2016, 43-44.) ja lisään siihen valosuunnittelijan assosiatiivisen kommenttiraidan. Korostan kommenttiraitaa keltaisella pohjavärillä. Kursiivilla kirjoitettu teksti on Helin käsialaa.

Pyrin tällä tavoin kokoamaan koreografian ja valon dramaturgian yhteen nippuun. Liitän väliin tilanteita esittäviä valokuvia.

Teoksen voi nähdä koostuvan kuudesta osasta:

1. *Liuska* – Valkoisen screenin valossa
2. *Tilan poikki liikkuva massamöykky* – Kattokruunut syttyvät ja avaavat tilan
3. *Massan hölskyttely ja massakertymät* – jatkot aamupäivän lohdullisessa valossa
4. *Valuminen* – Valkokangas rummuttaa, nouskaa, älkää valuko!
5. *Siirtely* – Tyyni ennen myrskyä
6. *Hyttyvät patsaat.* –VÄRIT VYÖRYVÄT PÄÄLLE NYT, KAIKKI VÄLKKYY, KAIKKI LOPPUU!!

1. *Yleisövalot sammuvat ja vasemmalla takanurkassa sijaitsevaan kuvaruutuun syttyy valo, joka heijastaa kelmeää valoa koko tilaan. Assosiaatiot elokuvan odottelusta kenelläkään? Tai vaikka älypuhelimien kirkkaasta näytöstä? Liuskan yläpäässä, tilan oikeassa etunurkassa on valkoinen möykky, joka lähtee hitaasti avautumaan. Se purkaantuu hitaasti yksitellen liuskaa alas rullaaviksi valkoisen karvatakin sisällä oleviksi esiintyjiksi. Matka alas kestää aika pitkään, välillä joku esiintyjistä pudottautuu alas muutaman kierinnän verran ja jatkaa taas hidasta rullausta. Liuskan alapäähän päästyään Alapäätyyn*

sijoitetut loisteputket sytty, kun Krista osuu seinämään. he vyöryvät liuskaa ylös yhtenä möykkynä kulkien välillä toistensa päältä, välillä alta. Möykky purkaantuu ja esiintyjien liikkuminen muuttuu alkueläintä muistuttavaksi luikerteluksi. He levittäytyvät koko liuskalle kulkien sitä ylös ja alas tällä luikertelevalla etenemisellä. Vauhti kiihtyy ja liikkumisen koko kasvaa. Valkokankaalle ilmestyy välkkyviä sekvenssejä koko ensimmäisen puoliskon aikana ja värittävät hetkeksi koko tilan. Samalla kaiuttimista nousee kohiseva ääni, joka voimistuu koko ajan. Ääni loppuu ja yksi esiintyjistä nousee konttaamaan liuskaa ylöspäin. Yksitellen kaikki esiintyjät liittyvät tähän, välillä vajoten takaisin liuskan pinnalle pyörien alasuuntaan ja nousten taas konttaamaan ylöspäin. Lopulta kaikki vajoavat takaisin liuskan pinnalle ja kerääntyvät massamöykkyksi, joka vyöryy liuskaa alas.



2. Kaiuttimissa alkaa soida Schubertin pianosonaatti (nro 1. E-Duuri D 157) ja samalla tilassa roikkuvat loisteputket syttyvät. Tilaa kuin avautuu. Esiintyjät vyöryvät yksitellen syvennyksen laidan yli tasaiselle lattiapinnalle, jossa he kerääntyvät taas yhdeksi liikkuvaksi massamöykyksi. Massakertymä liikkuu kohti oikeaa takanurkkaa koko pianokappaleen ajan muuttaen jatkuvasti muotoaan. Esiintyjät sukuloivat toistensa ali ja yli, välillä kasa nousee korkeammaksi ja vajoaa takaisin lattian pinnalle. Nurkkaan päästyään, kappaleen viimeisillä soinnuilla esiintyjät nousevat ylös seisomaan yhtenä rykelmänä ja viiden flood-heittimen rivistö syttyy nopeasti, 1, 2, 3, 4, 5, jonka seurauksena... Heidän viereensä esiintyjien viereen-tuhahtaa pieni savupilvi.



3. *Esiintyjät kävelevät yhtenä rykelmänä hitaasti kohti vasenta etunurkkaa. Suora ja lämmin etuvalo, jota kutsun lohdulliseksi, nousee hitaasti. Kävely muuttuu matkalla pieneksi hytkyttelyksi, joka kasvaa nurkkaa lähestyttäessä. Elisa irtaantuu rykelmästä kasvattaen hytkyttelyn itsen hölskyttelyksi, joka kimpoilee tilassa eri suuntiin. Pian myös Meeri irtaantuu, Johanna, Karoliina ja Krista perässä. Yksitellen he kuoriutuvat päällään olevista valkoisista turkeista. Minusta tämä kaikki näyttäytyy tässä valossa hyvin kauniilta. Tämä kaikki assosioituu minussa gaalatanssijaisten jälkeiseksi ilotteluna isoista ikkunoista tulvivassa pehmeässä aamupäivän valossa. Hölskyttely jatkuu ja välillä esiintyjät kerääntyvät spiraalimaisiksi massakertymiksi eri kohtiin tilaa. Esiitys alkaa liukua kohti seuraavaa osaa, kun Karoliina jää liuskan reunalle makaamaan.*



4. *Yksitellen kaikki esiintyjät muuttavat hölskyvän olemisen rauhallisempaan. Krapula kenties? Tai evolutiivisen riemun kehittelyn jälkeinen devoluutio? Tilassa on aika hiljaista ja flood-rivistö jyyttää chasea ja valkokankaalla välkkyvät värit. Välillä ilmestyy kuva. Nämme kenties kuvia Marlene Dietrichin kasvoista, jäävuoresta, Schubertista, makkaroista, värikkäistä kaloista, ... assosiaatioiden virtaa. He valuvat pitkin tilaa kohti sen reunoja, kohti pintoja joihin voi sulautua ja joita vasten mukautua.*



5. *Krista aloittaa kävelyn liuskaa pitkin ylös. Kohti uutta päivää! Välkkyvät valot jäävät luuppaamaan vielä hetkeksi. Kaikki liittyvät tähän mukaan. Kävely on pyöreistä ylös-alas menemistä, ikään kuin nurinperin kulkevaa ja heittyilevää. Kaikki heittäytyvät ja pysähtyvät lopulta liuskan yläpään yhdeksi kasaksi lähelle toisiaan. Kaiuttimista kuuluu fragmentteja aiemmasta Schubertin pianosonaatista. Esiintyjät alkavat siirrellä toisiansa liuskalla. Tila rauhoittuu. Valkokankaalla värit vaihtuvat hitaasti, ikään kuin ilmoittaen läsnäolostaan. Tulkaa tännepäin. He liikkuvat tällä siirtely-metodilla liuskalta tasaiselle lattialle. Lattialla he jatkavat matkaansa kohti vasenta takanurkkaa. Sinne päästyään he asettelevat toisensa ja itsensä kuvaruudun alle istumaan yhteen rykelmään lähelle toisiaan.*



6. Rykelmä alkaa heilua hieman, (Etuvalo syttyy vaihtaen väriä 15sec välein. Ensin punaisena, sitten purppurana, sitten turkoosina, ... kokonaiskuva assosioituu mielessä kenties hallusinaatio-tiloihin, tai kohtausta mielletään pelkästään ihmeelliseksi tai kauniiksi värivalumiensa vuoksi) esiintyjät vaihtavat asentoa ja heiluminen alkaa muuttua nykyttäväksi liikkeeksi. Nytkytys jatkuu ja esiintyjät vaihtavat asennosta toiseen pysyen ensin lattiatasolla, nousten hitaasti kohti keskitasoa ja lopulta saavuttaen seisoma-asennon. Asennot ovat saaneet inspiraationsa modernin tanssin eri tekniikoista. Seistessään patsasmaisessa, hytkyvässä asennossa yhdeltä esiintyjältä tippuu housut jalasta. Pian kaikki riisuvat housunsa yksi kerrallaan jatkaen hytkymistä ja asentojen vaihtelua. Seuraavaksi kaikki riisuvat yksi kerrallaan paitansa jättämättä hytkyvää perustehtäväänsä.



Kirkkaat HMI-valot syttyvät tässä kohtaa paljastaen yksityiskohdat. Yhdistettynä sitä ympäröivään edelleen vaihtuvaan värivaloon on tämä tilanne silmälle melko omituinen. Tuollaista ei näe muualla. *Alta paljastuu koko vartalon peittävä beigen värinen kokotrikoo.*



Hytkymisen sekaan alkaa tulla pieniä hypähdyksiä. Kattokruunut räpsivät hektisesti ja sammuvat lopulta. Samaan aikaan Lämmin valo nousee verhojen takana ja saa valkoiset verhot hehkumaan. Se on melko kaunista. Näin kuvittelen taivaan porttien aukeavan kuoleman jälkeen, jos uskoisin taivaaseen ja jumalaan. Esiintyjät erottuvat enää pelkkinä siluetteina. Jossain vaiheessa asennot jäävät ja kaikki liikkuvat ympäri tilan pikkuhypyillä, jotka muistuttavat balettia. Jossain vaiheessa hypyt muuttuvat vapaammiksi muodoltaan ja esiintyjien kädet läiskähtelevät kehoa vasten. He hypähtelevät ja juoksentelevat tilassa jatkaen läiskyttelyä.



Lopulta kaikki pysähtyvät ja kuvaruudulle ilmestyy video lumivyörystä. Näin on. Saman aikaan verhojen valo katoaa hitaasti. Läiskyttely-ääni jatkuu edelleen kaiuttimista ja jatkuu vielä valojen sammumisen jälkeen jonkin aikaa. Yleisövalo syttyy pian läiskyttely-äänen loputtua.



Suunnittelutyön jälkeistä aikaa oli mukava viettää esitysajojen parissa. Teos avautui minulle joka kerta hieman eri tavalla. Oli mukava huomata, että pystyimme luomaan jotain näin monitulkinnallista. Työryhmän kanssa oli hauska viettää aikaa myös ennen ja jälkeen esitysten. Yhteistyö oli sujunut kaikki osin hienosti kaikkien osapuolten kanssa.

Olin hyvin tyytyväinen koko teokseen. Koin yhteistyön sujuvan mainiosti etenkin lavastajan kanssa. Toivon lisää tällaista hedelmällistä yhteistyötä. Koin myös, että pystyin toteuttamaan itseni teoksen raameissa. Olin alusta alkaen suunnitellut tekeväni tästä mahdollisimman omannäköisen teoksen. Tämä tapahtui osittain runollisin keinoin, ja osittain ei ollenkaan. Tilanne eli jatkuvasti. Kaiken kaikkiaan nautin erityisesti suunnittelevan työryhmän avoimuudesta ideointia kohtaan. Kaikkien ajatukset tulivat kuulluksi, mikä näkyy lopputuloksessa. Tanssijoiden myös valollisia ideoita ilmaiseva tapa olla mukana alkumetreiltä saakka oli ilahduttava kokemus.

JÄLKISANAT

Myönnän, ettei suunnittelutyö MASS THING –teoksen parissa ei mennyt täysin ensimmäisessä luvussa esittämäni metodini mukaisesti.

Ideat eivät aina syntyneet runollisen kuvittelun kautta.

Useassa kohtaa etenin ikään kuin tekniikka edellä pohtien mitä voisin tietyllä heitinlaadulla saada aikaiseksi. Näin kävi varsinkin HMI-heitinten ja liikkuvan TW1 -heitinrivistön suhteen, kun alkuperäinen ajatus niiden käytölle ei toteutunutkaan kuvittelemallani tavalla. Sovelsin ideoita ja kehitin niille uudenlaisia funktioita reflektoiden ympärillä tapahtuvaa taiteellista työtä. Esitystaide ryhmätyötä. Silloin myös tuetaan toista sitä ehkä tajuamatta. Kiitos Miki Schubertista ja häiriöistä, kiitos Bea rampista ja kultaisesta maalista. Ilman niitä visuaaliset ideani jäisivät roikkumaan tyhjään äänettömään tilaan.

Myös valkokankaan käyttö löytyi vasta muutaman eri vaiheiden kautta. Mutta kuten johdannossa mainitsinkin, metodini on lähinnä ohjenuora itselleni. Ei sitä voi soveltaa absoluuttisen tarkasti pysyen täysin runollisten kuvitelmien maailmassa. Arki elää haaveilun ympärillä ja asiat vaikuttavat toisiinsa. Hyvä näin.

Runollisen ilmaisun käsittely jäi minulta vielä melkoisiin lastenkenkiin, jos vaikka akateemista tasoa ajatellaan. Aika näyttää ryhdynkö pohtimaan syvemmin runollisen kuvittelun sovittamista taiteelliseen työhöni. Aihetta tällaiselle tutkimukselle kyllä on. Se vaati tarkempaa tutustumista mm. fenomenologiaan, johon en opinnäytteeni puitteissa kyennyt perehtymään perinpohjaisesti. Kaikki aikanaan. En tiedä vielä mitä kaikkea tulevaisuus tuo tullessaan.

Paitsi tiedämpäs: suunnittelemme jatkoa MASS THING -teokselle ja haemme apurahaa sen toteuttamiseen. Ajatuksena on tehdä teoksesta kestollisempi versio, jota voimme esittää muun muassa isommissa, kaikille avoimissa galleriatiloissa. Haluamme antaa vyörymiselle ja massan hitaalle liikkeelle enemmän aikaa. Pyrimme myös kinesteettisempään kokemukseen. Studionäyttämöllä jäi rampin tuottama etäisyys pieneksi ongelmaksi, sillä

rampin toiselle puolelle jääneet kohtaukset tuntuivat jäävän hieman etäiseksi. Liikkeestä saisi mahdollisesti enemmän irti, jos sen toisi lähemmäs katsojaa. Hienoa joka tapauksessa, että koko työryhmä suostuu mukaan tällaiseen kokeiluun.

KIITOKSET

Kiitos Tomi Humalisto tarkasta ohjauksesta ja huolellisesta palautteesta.

Kiitos MASS THING –työryhmä.

Kiitos Mari Pääkkönen oikoluvusta.

Kiitos kollegat, että jaksotte kuunnella.

Kiitos ystävät, että olette läsnä.

Kiitos VÄS 2011-2017.

LÄHDELUETTELO

Kirjat:

Bachelard, Gaston. 2003. *Tilan poetiikka*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Nemo, 42, 45

Baumann, Carl-Friedrich. 1988. *Licht im Theater*. Stuttgart: Steiner-Verlag. 343-345

Lerner, Ben. 2016. *The Hatred of Poetry*. Lontoo: Fitzcarraldo Editions. 13

Monni, Kirsi. 2004. Olemisen poeettinen liike – Tanssin uuden paradigman taidefilosofisia tulkintoja Martin Heideggerin ajattelun valossa sekä taiteellinen työ vuosilta 1996-1999. Helsinki: Teatterikorkeakoulu. 181

Opinnäytteet:

Keskikallio, Heli. 2016. *Kysymisen prosessissa – Pohdintaa koreografian työstä representaation teoriaa apuna käyttäen*. Helsinki: Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu, Koreografian maisteriohjelma. 43-44

Internet-lähteet:

Bachelard, Gaston. 1960. *Poetics of Reverie*.
<http://www.csus.edu/indiv/o/obriene/art192b/bachelard-poetics%20of%20reverie.pdf>) 12

Filmer, Andrew. Tuntematon vuosi. *Wake Up and Listen: A Little History of Musical Surprise*.
<https://andrewfilmer.wordpress.com/publications-and-recordings/wake-up-and-listen-a-little-history-of-musical-surprise/> (24.04.2017)

Edgers, Geoff. 2014. *Harvard's Rothko murals to be seen in new light*.
<http://www.bostonglobe.com/arts/theater-art/2014/05/20/harvard-rothko->

murals-seen-new-light-with-revolutionary-new-projection-system/UspSbLocsFjeM2cwSflKON/story.html/ (24.04.2017)

Kelly, Dorian. 2006. *The Poetics of Stage Lighting*.

Luento Showlight-tapahtumassa: <https://vimeo.com/12271110>

Teksti luennon perustana: <http://www.theatrearts.biz/poetics.html>

(24.04.2017)

Rothko, Mark: *The Romantics Were Prompted* (julkaistu alun perin julkaisussa *Possibilities, I*, New York, 1947). <http://theoria.art-zoo.com/the-romantics-were-prompted-mark-rothko/> (24.04.2017)

Vanhala, Jani. 2013. Heideggerin taidefilosofia. <http://filosofia.fi/node/5853/> (24.04.2017)

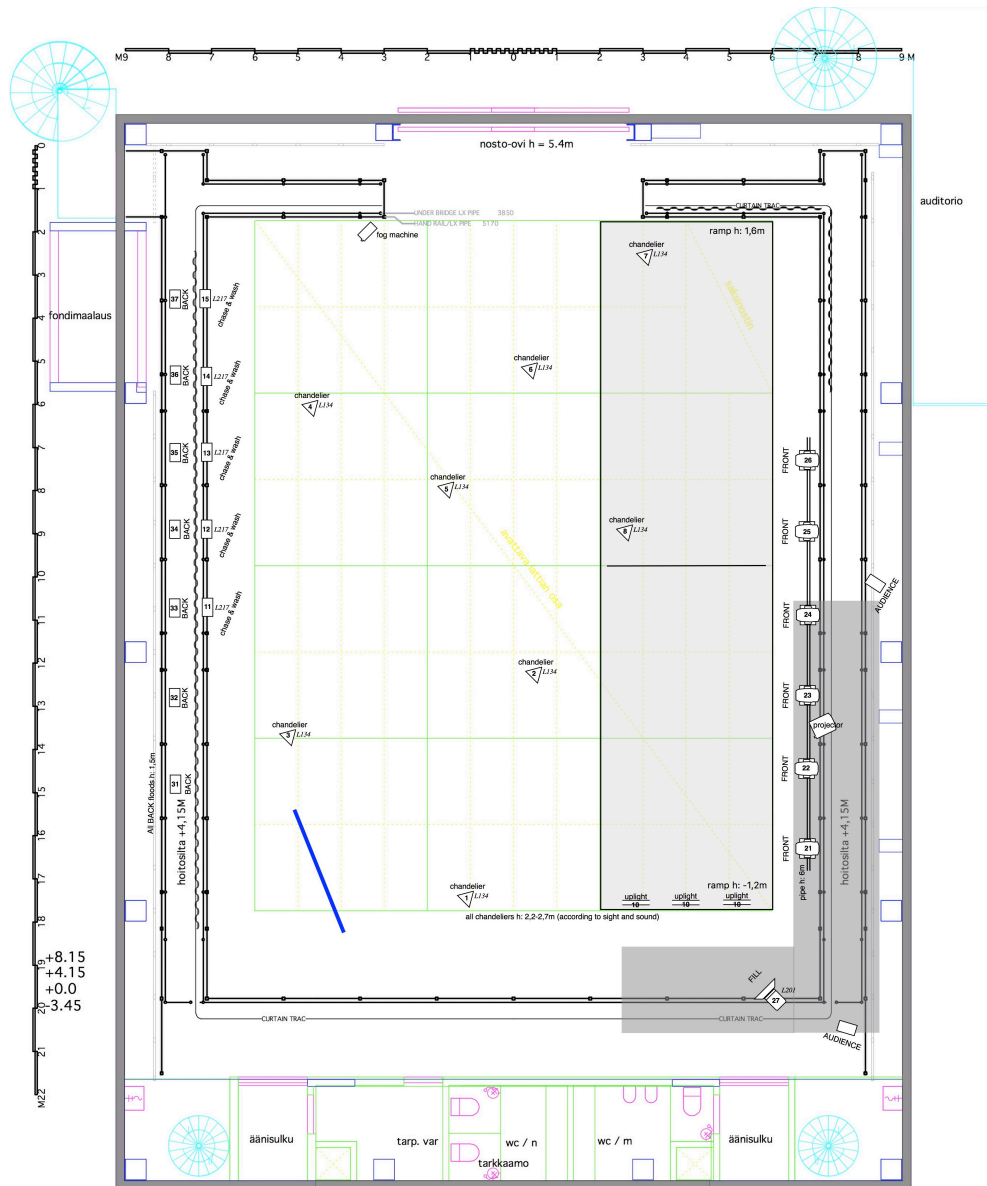
Klemola, Timo. 2002. *Filosofian harjoitus – harjoituksen filosofia*. Niin & näin 03/02. 17. <http://www.netn.fi/sites/www.netn.fi/files/netno23-06.pdf/> (24.04.2017)

Elokuva-lähteet:

Paterson. 2016, 1:44:00, Ohjaus: Jim Jarmusch. Amazon Studios ja K5 International, 2016

LIITTEET

Valokartta



	ADB 1kW asym. flood	14pcs
	custom design chandelier of 3 fluorescent fixtures	8pcs
	Martin Mac TW1	6pcs
	fluorescent fixture (120cm)	3pcs
	ADB 2 kW fresnell	1pcs
	Safex smoke machine	1pcs
	Barco RLM-W8 projector	1pcs

SHOW NAME: MASS THING	01.02.2016
LIGHTING DESIGNER: KRISTIAN PALMU	A3 1:50
KRISTIANPALMU@GMAIL.COM +358 44 2377660	
VENUE: LUME STUDIO STAGE	

Esitystiedot

MASS THING

(Kesto n. 40 min)

ENSI-ILTA: KE 3.2.2016 KLO 18.00

MUUT ESITYKSET PE 5.2 klo 18, LA 6.2 klo 14, MA 8.2. klo 18, TI 9.2 klo 14 ja KE 10.2. klo 18

Koreografia: Heli Kesikallio (TK, tait. opinnäyte, tanssitait. maist.)

Valo- ja videosuunnittelu: Kristian Palmu (Vma, tait. opinnäyte, TeM)

Äänisuunnittelu: Miki Brunou (Äma)

Lavastus: Bea Tornberg (Aalto ARTS)

Dramaturgia: Laura Valkama (Dma)

Esiintyjät: Krista Arppo (TT), Johanna Karlberg (Pohjois-Karjalan ammattiopisto, Outokumpu), Karoliina Kauhanen (TT), Meeri Mäkinen (Pohjois-Karjalan ammattiopisto, Outokumpu), Elisa Tuovila (vier.)

Puvustuksellinen apu: Kati Mantere

Opetusteatterin tuki valo- ja lavastusasioissa: Heli Litmanen, Jan-Peter Björklöf, Heli Hyytiä & Heikki Rosti

Tuottaja: Nina Numminen

Tuotanto: Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu

Lumeen näyttämötekniikka: Ilkka Riihikallio, Tero Vesterinen

Lavastamo, Aalto ARTS: Jyri Lahelma, Pasi Pakula, Ville Wikström

Ohjaavat opettajat: Eeva Muilu (koreografia), Tomi Humalisto (valosuunnittelu), Camilla Nenonen (lavastus)

Valokuvat: Sanna Käsmä

Juliste & käsiohjelma: Kristian Palmu

Kiitokset: Kirsi Monni, Linda Martikainen, Zen, meditaatio, David Bowie, Antti Schroderus, Ufo Tossavainen, Miisa Mäkeläinen, Eeva Muilu, Tomi Humalisto, Camilla Nenonen, Mirva Mäkinen, Liisa Risu, Miki, Mimosa Kuusimäki, Ulla Mäkinen, Katariina Vähäkallio, koirani Tara, joka pitää minua iloisena, kahvi, vääjäämättömyys, Joonas, Laura, Verner, Lilja, Bea, Timjami Varamäki, joululoma, Kristian, Krista Kakkonen, Fanny, se Heikki ja

Heikki Laakso ja Heikki Rosti, Valerio, Jossu, Helit Hyytiä ja Litmanen ja Keskikallio, Niko, painovoima, Kipsari, nakkivene, nakkigrilli, työryhmä, salarakastajat, Opten väki, Lumeen väki, ohjaavat opettajat, Alan Rickman, läheiset, halvat hovit & Paskaleffakerho, joka piti minua onnellisena.

Suunnittelemani juliste

MASS THING

MASS THING

Ensi-ilta:
ke 3.2.2016 klo 18.00

Muut esitykset:
to 4.2. klo 18, pe 5.2. klo 18, la 6.2. klo 14,
ma 8.2. klo 18, ti 9.2. klo 14, ke 10.2. klo 18

Mediakeskus LUME, Studionäyttämö
Hämeentie 135 C

Liput: 15/7eur

www.lippupalvelu.fintia ennen ovelta.
tai tuntia ennen ovelta.

TEATTERI-
KORKEAKOULU
TAIDEYLIOPISTO

Kuvalähteet

- s. 1 ja 64 MASS THING, kuva Sanna Käsmä
lumivyöry ja esiintymisasuja
- s. 33 MASS THING, Kristian Palmun suunnittelema pr-kuva
- s. 56 MASS THING, kuva Sanna Käsmä
Kuvassa mahdollisesti Meeri Mäkinen, Johanna Karlberg ja Elisa Tuovila
- s. 57 MASS THING, kuva Sanna Käsmä
Kuvassa Krista Arppo, Johanna Karlberg, Karoliina Kauhanen,
Elisa Tuovila
- s. 58 MASS THING, kuva Sanna Käsmä
Kuvassa Meeri Mäkinen, Johanna Karlberg, Krista Arppo, Meeri
Mäkinen, Elisa Tuovila
- s. 59 MASS THING, kuva Sanna Käsmä
Kuvassa Elisa Tuovilan jalat
- s. 60 MASS THING, kuva Sanna Käsmä
Todennäköisesti Elisa Tuovila ja Karoliina Kauhanen
- s. 61 MASS THING, kuva Sanna Käsmä
Kuvassa Krista Arppo, Elisa Tuovila, Meeri Mäkinen, Karoliina
Kauhanen, Johanna Karlberg
- s. 62 MASS THING, kuva Sanna Käsmä
Kuvassa Krista Arppo, Elisa Tuovila, Meeri Mäkinen, Karoliina
Kauhanen, Johanna Karlberg
- s. 63 MASS THING, kuva Sanna Käsmä
Kuvassa esiintyjien siluetit

CV

(taso 25.04.17)

Kristian Palmu

kristianpalmu@gmail.com / www.kristianpalmu.com
 +358 44 2377660
 syntynyt 24.11.1988, Wiesbaden Saksa
 Kotikunta: Helsinki
 Kansalaisuus: suomi
 Kielitaito: saksa (äidinkieli), suomi (äidinkieli), englanti (kiitettävä), ranska (alkeet), ruotsi (alkeet)

KOULUTUS

2014-2017	Valosuunnittelun maisteriohjelma, Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu, valmistuminen keväällä 2017
2014-2015	University für Angewandte Kunst, Wien, Itävalta, lavastustaiteen laitos (teatteri ja elokuva), ERASMUS vaihto-opintoja loka '14 - heinä '15
2011-2014	Teatteritaiteen kandidaatti (TeK), Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu
2005-2008	Friedrich-Dessauer-Gymnasium, Frankfurt a. M., Saksa

TAITEELLINEN TYÖ

TULOSSA:

Raivon historia (valo- ja tilasuunnittelu) Ohjaus: Ossi Koskelainen, Oulu, 6.9. 2017
 Blab (valosuunnittelu) Konsepti & koreografia: Sonja Jokiniemi, Zodiak - Uuden tanssin keskus, 2.11. 2017

2017

Blab (demo)	valosuunnittelu; Koreografia: Sonja Jokiniemi, WPZimmer, Antwerpen, Belgia, maaliskuu 2017
PAINI	valo- ja tilasuunnittelu; Koreografia: Anna Maria Häkkinen, Zodiak - Uuden tanssin keskus, maaliskuu 2017
Tower of Presence	valosuunnittelu Karoliina Hellbergin & Laura Väinölän näyttelyyn, Finlandsinstitutet Stockholm, Ruotsi, helmi-maaliskuu 2017
That Light I Never Knowed	installaatio LUX IN -näyttelyyn (osana LUX Helsinki valofestivaalia), tammikuu 2017

2016

Let's not end this yet	valosuunnittelu; koreografia: Sara Gurevitsch, osana TAKO -kurssikokonaisuutta, Taideyliopisto, joulukuu 2016
Paperi T: Alfán pelko	valo- ja videosuunnittelu sekä lavastus yhteistyössä Laura Väinölän kanssa, Kulttuuritalo Helsinki, Tampere-Talo, lokakuu 2016
SANNI: Oo se kun oot (feat. Paperi T)	valosuunnittelu; ohjaus: Ezra Gould, kuvaus: Oskari Pulkkinen, creative director: Laura Väinölä, musiikkivideo, julkaistu marraskuussa 2016
HAJU / SMELL	näyttelyn visuaalinen suunnittelu (tila ja valo), Helsingin Kaupungin museo, lokakuu 2016
Cabinet of Wonders	valosuunnittelu Laura Väinölän Vuoden Nuori Muotoilija -näyttelyyn, Kansalliskirjasto, syyskuu 2016
RUNNING	valosuunnittelu RUNNING -yhtyeelle, Flow Festival, elokuu 2016
WunderKinder	valosuunnittelu, scenografia yhteistyössä Laura Haapakankaan kanssa; Ohjaus: Anni Klein, Korjaamo Stage Festivaali, Helsinki, elokuu 2016
Samuji Resort 2016	valosuunnittelu Karoliina Hellbergin Dark Garden -tilainstallaatioon, Samuji House, Helsinki, toukokuu 2016
Anna	valosuunnittelu; konsepti: Maija Mustonen; koreografia: Anna Maria Häkkinen, Anna Mustonen & Anna Torkkel, Zodiak - Uuden tanssin keskus, Helsinki, helmikuu 2016 / Kutomo, Turku, huhtikuu 2016
MASS THING	valo- ja videosuunnittelu (taiteellinen lopputyö); koreografia: Heli Keskkilä, Mediakeskus LUME, Helsinki, helmikuu 2016

2015	DIVINE	valo- ja videosuunnittelu; ohjaus: Maija Mustonen & Laura Pietiläinen, Zodiak - Uuden tanssin keskus, Helsinki, joulukuu 2015
	The Ghosts of Christmas Past, Future and Present	valoinstallaatio; luukku nro. 15, osana Galleria Kandelan adventtikalenteria, Espan lava Helsinki, joulukuu 2015
	Wind & Noise	valo- ja tilasuunnittelu; konsepti: ensaemble (Alisa Närvänen & Elina Peltonen) PreHelsinki, Designmuseo, Helsinki, toukokuu 2015
2014	Thanks Trisha & Yvonne	valosuunnittelu; koreografia & tanssi: Diina Bukareva & Mari Anniina Salminen, Kulturhuset Stadsteatern, Tukholma (STOFF Stockholm Fringe Festival), elokuu 2014
	YHÄ!	valosuunnittelu; ohjaus: Lauri Mattila, Ylioppilasteatteri, Helsinki, huhtikuu 2014
	Transfinlandia flat2405	valosuunnittelu; ohjaus: Piia Peltola, Mediakeskus LUME, Helsinki, huhtikuu 2014
	Maailman epäluotettavuudesta	valo- ja videosuunnittelu; koreografia & tanssi: Diina Bukareva & Mari Anniina Salminen, Opintoputki, Helsinki, huhtikuu 2014
		pukusuunnittelu; ohjaus: Heidi Syrjäkari, Taideyliopisto, helmikuu 2014
2013	Nimeni on Isbjörg. Olen leijona.	valo-, video- ja lavastussuunnittelu; ohjaus: Saara Karjalainen, Metropolia AMK:n teatterisali, Helsinki, marraskuu 2013 / Ylioppilasteatteri, Helsinki, tammikuu 2014
	To Stop Daydreaming	valo- ja tilasuunnittelu; koreografia & tanssi: Diina Bukareva, Ylioppilasteatteri, Tampere, joulukuu 2013
	Populäärimusiikkia Vittulajänkältä	valo- ja äänisuunnittelu; ohjaus: Tommi Liski, Kulttuurihöylämö, Jokioinen, heinäkuu 2013
	Will Have Sex For Love	lighting design; ohjaus: Reija Tapaninen, Verkatehdas, Hämeenlinna, toukokuu 2013 / Cirko, Helsinki, lokakuu 2013
	Two Weeks	valosuunnittelu; ohjaus: Laura Lukkarila, Metropolia AMK:n teatterisali, Helsinki, marraskuu 2012
	Yerma - tragisk dikt i tre akter	valosuunnittelu; Ohjaus: Susanna Airaksinen, Teatterikorkeakoulu, helmikuu 2013
2012	Place Of Dream And Nightmare	valosuunnittelu; ohjaus: Anna Jaanisoo, Teatteri Avoimet Ovet, Helsinki, toukokuu 2012